Қувонч ўткинчи, Мустақиллик абадий!

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 25 август чоршанба

Сотувда эркин нархда № 167 (2205)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

Абдулҳамид Сулаймон ўғли Чўлпонни "Мустақиллик" ордени билан мукофотлаш тўғрисида

Миллий озодлик учун кураш йўлида кўрсатган матонати ва буюк хизматлари, ўзбек адабиёти ва маданиятининг ривожига қўшган улкан ҳиссаси учун шоир Абдулҳамид Сулаймон ўғли Чўлпон (марҳум) "Мустақиллик" ордени билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1999 йил 24 август.

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 24 август куни Оқсарой қароргоҳида "Б'най Б'рис" халқаро яҳудийлар ташкилотининг президенти Ричард Ҳайдеман раҳбарлигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

— Сизнинг мазкур ташрифингиз, — деди Ислом Каримов, меҳмонларни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, — нуфузли халқаро ташкилотларнинг юртимизга қизиқиши тобора ортиб бораётганининг яна бир тасдиғидир.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон АҚШдаги кўплаб жамоатчилик ташкилотлари билан яхши алоқа ўрнатгани, бу эса мамлакатлараро муносабатлар ривожига катта ҳисса қўшаётганини таъкидлади.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон билан "Б'най Б'рис" халқаро яҳудийлар ташкилоти ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш билан боғлиқ, шунингдек, томонларни қизиқтирган бошқа масалалар юзасидан фикр алмашилди.

(ЎзА)

СУРАТДА: қабул пайти.
А. ТЎРАЕВ олган сурат.

Сочидан мактуб

ЎЗБЕКИСТОННИ СОҒИНИБ ЯШАЙМАН

Қадрли Ислом Абдуғаниевич!

Сизни ва Сиз орқали озод Ўзбекистон халқини Мустақилликнинг 8 йиллик байрами билан чин дилдан табриклашга рухсат бергайсиз!

Мен Ўзбекистоннинг биринчи Президентини сайлаш чоғида Сиз учун овоз бериб янглишмаган эканман. Сиз мамлакатингизнинг гуллаб-яшнаши-ю, мустақиллигини тўла таъминлаб, бошқа кўплар қатори менинг ҳам ишонч-умидларимни оқладингиз.

Тақдир бешафқат экан: ногирон отам, иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, истеъфодаги полковник А. А. Гурьяновни Тошкентда қолдириб, ватанимдан кетишга тўғри келди.

Ҳар йили икки марта отамдан хабар олгани бориб, Сизнинг раҳбарлигингизда бутун мамлакат янгиланиб бораётганлигига гувоҳ бўламан. Отамга ҳамма нарса етарли, у кексаларга кўрсатаётган ғамхўрлигингиз учун Сиздан умрбод миннатдор.

Соғинчдан кўра қудратли куч йўқ. Менга қадрдон бўлиб қолган чеҳралар, иссиққина оби нон доимо тушларимга кириб чиқади. Бу ерда, Сочида мен асосан ватанимдан олиб келган Н. Абдуллаева, Ю. Усмонова, «Шаҳзод» гуруҳининг компакт-дискларини эшитаман. Иш кабинетимни ҳам ўзбекча услубда безатганман. Шу тариқа ўзим учун мўъжаз Ўзбекистонни яратганман.

Фикрларим у қадар қовушмаган бўлса, маъзур тутасиз. Машъум февраль воқеалари ҳақида эшитиб, шу заҳотиёқ муносабат билдирдим. Тинчлик ва тараққиёт душманлари адолатли жазо олганларига шубҳам йўқ.

Сўзимнинг ниҳоясида республика халқи ва шахсан Сизга Оллоҳдан тинчлик-хотиржамлик, соғлиқ-омонлик тилаб қолишга ижозат бергайсиз.

Вячеслав Александрович ГУРЬЯНОВ.
Сочи шаҳри.

1. Мустақиллик деганда, Эркинлик, Озодликнинг
1. Мустақиллик деганда, Сиз нимани тушуна-
қадрига етиш керак, деганда Сиз нимани тушуна-
сиз?
2. Ўтган саккиз йил давомида шахсий ҳаётингиз,
ишингиз, оилангизда, Сиз яшаётган жойларда рўй
берган қандай ўзгаришларни алоҳида таъкидлаган
бўлардингиз? Ватанимиз истиқболи, фарзандларин-
гиз келажагини қандай тасаввур этасиз? Улар тақ-
дирини ўйлаганда кўнглингиздан нималар кечади? Зим-
мангиздаги бу борадаги вазифа ва масъулиятни қан-
дай англайсиз?
3. Ўзбекистоннинг эртанги куни ва унда ўз ўрнин-
гизни қандай тасаввур қиласиз? Ватанпарварлик ва
миллий ғурур — бу сизни нималарга даъват этади?

Истиқлол менинг тақдиримда

Анкета саволларига Навоий вилояти давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармаси ҳузуридаги «Хусусийлаштириш» маркази директори Ҳусан ЖЎРАЕВ жавоб беради:

1. Бундан ўн йиллар муқаддам телевизорда кўрган бир лавҳа ҳеч ёдимдан чиқмайди. Ўшанда собиқ Иттифоқнинг собиқ Президенти мустақиллик йўлида курашаётган Болтиқбўйи республикаларига бориб, халқ билан учрашганда, 10-12 ёшлардаги болакайдан «Биздан нима истайсизлар?» деб сўраганда, у тийрак кўзларини собиқ Президентга тик қадаб, «Озодлик», деб жавоб берганди.

Мустақиллик — бу Озодлик, Эркинлик сўзлари билан шунчалик уйғунлашиб кетганки, буни фақатгина чин кўнгилдан чуқур англабгина қолмасдан, унинг қадрига етиш керак.

Мустақиллик — бу аждодларимизнинг азалий орзуси эди. Бу йўлда Темур Маликдек, Паҳлавон Маҳмуддек, Номоз полвондек қанчадан қанча аждодларимизнинг қони тўкилмади дейсиз. Дукчи Эшон қўзғолони, Жиззах қўзғолони... Буларнинг ҳар бири — алоҳида тарих.

Дунё биладики, бизнинг халқимиз ҳеч қачон меҳнатдан қочмаган. Ўзимизнинг меҳнатимиз билан, етишиб келаётган авлодимизга яхши ишлаб, яхши яшашлари учун замин яратиб берайлик. Токи, меҳнат кетидан топилган нонниң таъми ширин бўлишини фарзандларимиз ҳам англаб етишсин.

2. Ўтган 8 йил оралиғида ҳаётимда кўп ижобий ўзгаришлар бўлди. Мана, олтинчи йилдирки, шу даргоҳда меҳнат қиламан. Республикамизда иқтисодий ислоҳотларни изчиллик билан амалга оширишда қатнашаётганимдан, озми-кўпми одамларга нафим тегаётганидан хурсандман. Эртанги кунимиз ворислари — фарзандларимиз ҳақида сўз кетса, уларга ҳавасим келади. Ишонаманки, улар бахтиёр авлод бўлиб етишишади. Сабаби — мамлакатимизда илм-фан, маориф соҳасида олиб бораётган ислоҳотлар айнан фарзандларимизнинг нурли келажагига қаратилган. Байроғимиз халқаро ташкилотлар, хорижий юрт элчихоналари биноларида ҳилпираб турганини, юртимиз делегацияларини хорижда кутиб олишларини, у ёқда илм олаётган йигит-қизларимизни телевизорда кўрган пайтим вужудимни энг ажиб туйғулар эгаллайди, уларнинг хушнуд чеҳраларида фарзандларимиз эртасини, камолини кўраман. Адашмасам, бир америкалик олимнинг қуйидаги сўзларини ўқигандим: «Ер юзидаги инсоният ўзбек халқини шунинг учун ҳам авайлаб-асрашлари керакки, бу юртдан ҳали яна Ибн Синолар, Беруний, Улуғбекдек зукколар етишиб чиқади».

Фарзандларимизнинг келажаги бахтиёрлиги яна шундаки, энди улар тарихни нотўғри ўрганмайди. Ватанини жон қадар севган юртнинг асл ўғлонларини босмачи, ўзбекларнинг 99 фоизи саводсиз, деб ёлғон фалсафа тўқишмайди.

3. Ҳаётимизда рўй бераётган буюк ўзгаришларни кўриб, яшашга бўлган иштиёқингиз минг чандон ошиб кетади. Буюк Темур бобомизнинг «Бизнинг қудратимизга шубҳа билан қараганлар, биз қурган иморатларга боқсинлар» деган сўзларини эслаш кифоя.

«Халқ сўзи» мухбири
Мавжуда ХОЛМАТОВА
ёзиб олди.

САЙЛОВ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясида "Сайлов ва оммавий ахборот воситалари: ошкоралик ва ҳаққонийлик" мавзуида семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси аъзолари, оммавий ахборот воситалари раҳбарлари, журналистлар иштирок этди.

Марказий сайлов комиссияси раиси Нажмиддин Комилов семинар-кенгашни очар экан, сайловлар жараёнининг кенг ёритилишида оммавий ахборот воситаларининг ўрни катта эканини алоҳида таъкидлади.

Ошкоралик ва адолат устувор бўлган жамиятда сайловлар ҳам демократик тамойиллар асосида, жаҳон андозаларига мос равишда ўтади. Бунда оммавий ахборот воситалари воқеликни холис ва ҳозиржавоблик билан ёритиши, теран таҳлил этиши тақозо этилади.

Семинар-кенгашда Марказий сайлов комиссияси аъзоси, "Халқ сўзи" ва "Народное слово" газеталари бош муҳаррири А.Усмоновнинг "Сайлов кампанияси даврида даврий нашрнинг ўрни", Ўзбекистон Телерадиокомпанияси раиси А.Кўчимовнинг "Сайловлар даврида телевидение ва радионинг роли", Марказий сайлов комиссияси котиби А.Саъдуллаевнинг "Демократик сайлов тамойиллари ва оммавий ахборот воситалари" мавзуидаги маърузалари тингланди.

Семинарда таъкидланганидек, телевидение, радио, газеталар давлатга қарашли ёхуд хусусий бўлишидан қатъи назар, сайлов тўғрисидаги қонунларнинг талабларига риоя этишлари, яъни, номзодларнинг сайловолди ташвиқотларига тенг шароит яратиб беришлари шарт.

Журналистлар Ўзбекистон Республикаси Президенти, Парламент ҳамда маҳаллий вакиллик органларига сайловлар ўтказилиши борасида ўзларини қизиқтирган саволларига батафсил жавоблар олдилар.

(ЎзА)

БАЙРАМ АРАФАСИДАГИ ЎЙЛАР

Мустақиллигимиз саккиз баҳорни кўрди. Неча минг йиллик тарихга эга Ватанимизнинг бор-йўғи саккиз йили. Лекин йил йилга ўхшамайди, кун-кунга деганларидай, ўтган йилларимиз тоши торозига қўйилса, айрим асрларни ҳам босиб кетиши аёндир. Ҳа, ҳам мазмунан, ҳам моҳиятан мутлақо бошқача бўлди бу йиллар!

Одатда, давраларда шу ҳақда суҳбат кетганда, ўзимизда ҳам, хорижда бўлганда ҳам баҳслашишга тўғри келиб қолади. Баҳслашишлар боиси иқтисодга бориб тақалади. Янгидан барпо бўлаётган ҳар бир эзгулик осонгина юз бермаслиги аксиомадай бир гап, аслида. Ҳозир иқтисодиётимизда қийинчиликлар бор, буни ҳеч ким яшираётгани ҳам йўқ. Юртбошимиз 16 февраль воқеалари муносабати билан ўтказган бир суҳбатларида, ҳаммамизга ва ҳар биримизга мурожаат этиб, атрофга бундоқ синчиклаб назар ташлашга, бўлаётган сирсиноатларни яхшилаб таҳлил қилишга ва шунга қараб фикр юритишга чақирган эдилар.

Яқингинада «Осиё йўлбарси» номини олган, жаҳонни ҳайратга солган давлатлардаги иқтисодий инқирозлар ҳақида хийла баҳс этиш мумкин. Хуллас, жаҳон иқтисодиётида шундай бир ҳолат юз бераётир ва бу табиий жараён деб қаралмоқда. Ўзбекистон иқтисодиёти ҳам жаҳон иқтисодиётининг бир бўлаги, нохуш таъсирлардан қутилишнинг иложи йўқ.

(Давоми 3-бетда).

СЛОВАКИЯ МИЛЛИЙ АЙЁМЛАРИГА БАҒИШЛАНДИ

Словакиянинг Ўзбекистондаги элчихонасида Словакия Миллий қўзғолонининг 55 йиллиги ҳамда Словакия Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг етти йиллигига бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Анжуманда Словакиянинг Ўзбекистондаги мувaққат ишлари вакили Йозеф Мачишак ўз мамлакатида сиёсий, савдо-иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий-маърифий соҳаларида юз бераётган янгиланишлар, жумладан, Словакия ҳукуматининг Европа Иттифоқи ҳамда НАТОга аъзо бўлиш йўлидаги саъй-ҳаракатлари хусусида сўзлаб берди. У Ўзбекистон билан Словакия ўртасидаги муносабатларга ҳам тўхталиб, савдо-иқтисодий ва маданий соҳалардаги ҳамкорлик алоқалари юксак даражада ривожланаётганини таъкидлади.

(ЎзА)

"Шарқ тароналари" иккинчи халқаро мусиқа фестивали олдидан

МУСИҚА ЭЗГУЛИККА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Самарқанд шаҳри мустақиллик байрами арафасида ўзгача чирой очмоқда. Бу ерда иккинчи бор қўшалоқ байрам садолари янграйди. Бир томондан юртимизнинг энг улуғ айёми — Мустақиллик байрами бўлса, иккинчи томондан "Шарқ тароналари" иккинчи халқаро мусиқа фестивали тантаналари бўлиб ўтади.

Юртимизда илк бор бундан икки йил муқаддам ўтказилган фестивал Шарқ ва Ғарб маданиятини уйғунлаштирган мусиқий байрам сифатида тарихга кирди. Энг муҳими, "Шарқ тароналари" бошқа нуфузли кўрик ва танловлар орасида ўзининг муносиб ўрнига эга бўлди.

Ҳозир Самарқандда фестивалга тайёргарлик ишлари деярли ниҳоясига етди. Айни вақтда унда иштирок этиш истагида юртимизга қирқдан зиёд давлатнинг санъаткорлари ташриф буюрмоқда. Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг мухбирлари ана шу меҳмонлардан бир гуруҳи билан суҳбатлашди.

Ҳан Минг-Ҳи, Сеул Университети профессори, "Шарқ тароналари" фестивалининг ҳайъат аъзоси:

— Мен 1997 йилда Самарқандда бўлиб ўтган "Шарқ тароналари" халқаро биринчи фестивалида иштирок этган эдим. Бу менинг ижодий ҳаётимда бир умр унутилмайдиган воқеалардан бири бўлди, десам янглишмайман. Мазкур фестивалнинг айнан Самарқандда, бу қадим шаҳарнинг гўзал тарихий обидалари бағрида ўтказилиши мени ҳаяжонга солган эди. Негаки, Самарқанд ҳақида, унинг чиройда тенгсиз меъморий ёдгорликлари ҳақида кўп эшитган ва ўқиган эдим. Ўзбекистон — гўзал мамлакат. Мен буни, бир мусиқашунос олим сифатида чуқур идрок этаман.

Бу йил байрамга катта тайёргарлик кўрдик. Асосий мақсадимиз фестивал аҳлини қадим маданиятимиз, жумладан, халқ куй-қўшиқларимиз билан таништиришдир. Мутахассис сифатида айтишим лозимки, халқларимизнинг чолғу асбоблари ва улардан тараладиган куй бир-бирига кўп жиҳатдан ўхшаш.

Новнир Бученаки, ЮНЕСКОнинг маданият ва мерос ишлари бўйича директори, "Шарқ тароналари" халқаро фестивали меҳмони:

— Мен Ўзбекистонга илк бор келишим, лекин касбим тақозоси билан бу юрт ҳақидаги жуда кўплаб илмий-тарихий асарлар билан танишиб чиққанман. Самарқанд, Бухоро, Хива каби афсонавий шаҳарлари бор заминга келишни ким ҳам орзу қиламайди, дейсиз. Мана, шахсан мен учун бу гўзал орзу ушалиб турибди.

Минг йиллиқлардан сўзловчи қадим замин бугун яна ўзининг тарихий шуҳратини тиклаётганини биз яхши биламиз. Ўзбекистонда мазкур фестивалнинг ўтказилишида ҳам ўзига хос рамзий маъно бор. Бу ўзбек халқининг мусиқий санъатда ҳам юксак қадриятларга эга эканлигини кўрсатади. Буни жаҳондаги энг нуфузли халқаро ташкилотлар, хусусан, ЮНЕСКОнинг Ўзбекистонга бўлган қизиқиши нечоғли катта эканлиги билан изоҳлашнинг ўзи кифоя. Зотан, Ўзбекистон ва ЮНЕСКО ўртасидаги маданий ҳамкорлик алоқалари кун сайин ривожланмоқда. Самарқанд фестивали бунинг яққол мисолидир.

Дуайт Рейнолдс, АҚШнинг Калифорния университети профессори:

— Қадим Самарқандда "Шарқ тароналари" фестивали иккинчи бор ўтказилишини эшитиб, ғоят қувондим. Чунки университетимизда Шарқ маданияти, хусусан, мусиқаси доимий ўқитилиб келинади. Фестиваль бизнинг бу борадаги билимимизни янада бойитиш имкониятини яратмоқда.

Қувончимнинг яна бир боиси шундаки, шу вақтгача Шарқ ва Ғарб мусиқачилигининг энг ёрқин юлдузларини бир жойга жамловчи нуфузли кўрик ўтказилмаган эди. Мутахассисларнинг "Шарқ тароналари"ни юксак баҳолаши бежиз эмас, албатта.

Мақсуд Жамил Минту, Бангладешлик санъаткор:

— Мамлакатимиз санъаткорлари орасида "Шарқ тароналари" халқаро фестивалининг нуфузи жуда баланд. Шунинг учун ҳам махсус танловдан ўтиб, фестивалда қатнашиш имкониятини қўлга киритишим осон кечмади.

Фестиваль аҳамияти ҳақида гап кетар экан, мен, аввало, унинг ўзига хослигини таъкидлаб ўтмоқчиман. Дунё миқёсида ўтказиладиган ҳеч бир мусиқа байрамида "Шарқ тароналари"даги каби хилма-хил мусиқа мактаблари вакиллари бир саҳнада учрашмаган.

(ЎзА)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ ХУСУСИДА

24 август куни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг матбуот марказига маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари вакиллари таклиф этилди. Улар олдида Ўзбекистон ташқи ишлар вазири А.Комилов қисқача баёнот эълон қилди.

Республика ташқи сиёсат маҳкамаси раҳбари йиғилганларга кеча ва бугун Россия телевидениеси, хусусан, РТР канали кўрсатувларида, шунингдек, Тожикистон Республикаси Хавфсизлик кенгаши котиби А.Азимов, Тожикистон Президентининг матбуот котиби З.Саидовнинг баёнотларида гўёки "Тожикистондан Қирғизистонга кириб олган жиноятчи гуруҳларнинг Бирлашган тожик мухолифатига ҳеч қандай алоқаси йўқ. Бу жангарилар Жума Наманганий раҳбарлигидаги муросасиз ўзбек мухолифатига мансуб" қабилидаги ахборотлар тарқатилганини маълум қилди.

РТР ҳамда Тожикистоннинг расмий шахслари Ж.Наманганийнинг одамлари беш йилдан буён "Ўзбекистон билан Афғонистон ўртасида кўчиб юргани"ни таъкидлади. Улар "Ўзбекистон исломий уйғониш ҳаракати"ни ҳам гапириб ўтдилар.

Шу муносабат билан А.Комилов қатъий равишда қуйидагича баёнот берди:

Биринчидан, муросасиз мухолифат деган тушунчанинг ўзи йўқ ва унинг мавжудлиги ҳақидаги баёнотлар фитнадан ўзга нарса эмас. Беш йилдан ортиқ вақт давомида Бирлашган тожик мухолифати томонида жанг қилган, таркиби ўзбекистонликлардан иборат жиноий гуруҳлар бор.

Иккинчидан, Тожикистон Республикаси Хавфсизлик кенгаши котиби А.Азимов айтганидек, бу гуруҳлар, ҳақиқатан ҳам кўчиб юрган. Фақат Афғонистон билан Ўзбекистон ўртасида эмас, балки Тожикистон билан Афғонистон ўртасида.

Учинчидан, бу жиноий гуруҳларнинг шу йил февраль ойида Тошкентда бўлган террорчилик ҳаракатларига бевосита алоқадорлиги ва бу ҳаракат вакилларининг ҳанузгача Тожикистон ҳудудида яшириниб юрганлигини била туриб, қандай қилиб бундай баёнот бериш мумкин, деган савол туғилади.

Ўз баёноти ниҳоясида Ўзбекистон Ташқи ишлар вазири Россиянинг РТР телекомпанияси ҳамда Тожикистон расмий шахсларининг масъулиятсизларча берган хабарларига нисбатан кескин норозилик билдирди.

(ЎзА)

Ислоҳот сабоқлари

РАҚОБАТ КЎЗГУСИ

Республиканинг ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг ярим йиллик якунларига бағишлаб Вазирлар Маҳкамасида ўтказилган йиғилишда кўплаб корхоналарнинг молиявий аҳволи мураккаблигича қолаётгани, банкротлик жараёнлари орқали иқтисодиётимизни «касал» корхоналардан тозалаш сусткашлик билан бораётганлиги, бу иш ҳатто йиллаб чўзилаётганлиги асосли равишда танқид қилинди. Хўш, ислоҳотлар тақдирида ҳал қилувчи аҳамият касб этадиган банкротлик масаласига Самарқанд вилоятида қандай қаралмоқда? Иқтисодий ночор корхоналар ишлари бўйича вилоят бошқармаси бошлиғи Ўктам СИРОЖИДДИНОВ билан шу хусусда суҳбатлашдик.

— Ўзаро тўловлар масаласида бир-бирига панд бериб келаётган корхоналар, уларнинг молиявий ночорлиги, таназзулга юз тутганлиги билан энди муроса қилиш қийин. Бозор иқтисодиёти қонуниятлари уларга нисбатан қаттиққўл бўлишни тақозо этмоқда. Шунга қарамай айрим корхоналар раҳбарларининг «бизга яна бир имконият беринг...» деб ҳокимият ва бошқарув идораларига югуриб юришлари кишини таажжубга солади. Ахир иқтисодиётни юзхотирчилик билан ўнглаб бўлмайди-ку?

— Шак-шубҳасиз шундай. Ҳеч бир давлат ўз тараққиётининг дастлабки босқичида умумиқтисодий аҳволга салбий таъсир кўрсатадиган, қарзларини тўлай олмасдан, ҳамкорларининг молиявий ҳаракатини чегаралаб қўядиган, банк олдидаги мажбуриятларини бажара олмайдиган корхоналарни сақлаб ўтиришдан манфаатдор эмас. Шу боис тегишли идораларга улар фаолиятини мунтазам кузатиб бориш, таҳлил қилиш, санация ёки банкротлик чораларини қўллаш ваколати берилган.

Самарқанд вилоятида йирик ва ўрта корхоналар молиявий ҳолатининг доимий мониторингини ўтказиш йўлга қўйилган. Натижада бугун мулкида давлат улуши бўлган 298 та корхонадан 66 тасининг иқтисодий ночорлиги аниқланиб, «маълумотлар банки»га киритилди. Жорий йилнинг ўтган даврида вилоятда жами 69 та, шу жумладан, мулкида давлат улуши бўлган 9 та корхона банкрот, деб эълон қилинди. Айтиш жоизки, банкротлик ҳолатига тушиб қолган аксарият корхоналарнинг ночорлик сабаблари бир-бирига ўхшаш. Кўпчилигида раҳбарларнинг бошқарув маҳорати етишмайди. Ёки ўзаро ҳисоб-китоблар масаласидаги уқувсизлик, тўлов интизомига риоя этмаслик корхонани оғир молиявий аҳволга солиб қўймоқда.

— Ўктам Самариддинович, иқтисодиёт бозор қонуниятларинигина тан олади. Бозор эса қандай ишлаш ёки ишламасликни акс эттирувчи кўзгу. Шундай экан, қайсидир корхона «синиб», ходимларга маош тўлолмай қолган экан, демак, у бозор учун ишламаяпти...

— Тўғри таъкидладингиз. Бозор — чинакам рақобат кўзгуси. Бозорни ўрганмай, «буюртмалар портфели»ни шакллантирмай, маҳсулот ишлаб чиқариш корхоналар аҳволини мураккаблаштирмоқда. Шу йилнинг 1 июль ҳолатига кўра, вилоятдаги саноат корхоналари омборларида 4,4 миллиард сўмлик тайёр маҳсулот қолдиқлари борлиги, шундан 145 миллион сўмлиги меъёрдан ортиқча эканлиги аниқланди.

Савол туғилади: корхона кимники ва кимнинг манфаатларига хизмат қилиши керак?

Афсуски, малакали, бозор муносабатлари шароитида ишлай оладиган бошқарув командасининг йўқлиги туфайли корхона на жамоанинг, на давлатнинг манфаатига мос иш юрита олаяпти.

Кейинги 10-15 йил мобайнида аксарият корхоналарнинг асосий фондлари эскириб кетган. Техника ва технологиялар ночор. Шу боис ҳукумат томонидан қўлланилган қарзлар реструктуризацияси кутилган самарани бермаяпти. Бундай корхонани тезлик билан сотиб юборган маъқул эмасми, деб савол беришингиз мумкин. Гап шундаки, банкрот корхонани тўла сотиб олиш учун ҳозирги сармоядорларнинг қўли калталик қилаяпти. Лекин муаммони ечишнинг йўли ҳам бор.

Икки Германия бирлашганда, ГДРдаги корхоналарни опцион режимда сотиш амалга оширилган. Яъни маълум бир корхона малакали, профессионал билимга эга, ўз сармояларини киритишга рози бўлган кишиларга унинг молиявий аҳволи ўнгланиб, тўлов қобилияти тикланганда акциялар пакетининг маълум фоизини уларга тақдим этиш шарти билан ижарага берилган. Бу йўл энг мақбул йўл бўлиб чиқди ва Шарқий ҳамда Ғарбий Германия саноатини бир маромда, ягона сиёсат орқали бошқариш имконини берибгина қолмай, ўртадаги фарқу тўсиқларни ҳам олиб ташлади.

Дунёнинг илғор мамлакатлари тажрибасини ўрганиш, керак бўлса, қўллаш биз учун ҳам фойдали деб ўйлайман.

— Демак, гап яна бошқарувни соғломлаштиришга бориб тақалаяпти. Ҳарқалай, бугун банкротга учраган қайси корхонанинг фаолиятини ўзгалар учун сабоқ қилиб кўрсатар эдингиз?

— Каттақўрғон туманидаги «Наврўз парранда» акциядорлик жамиятини! Асли бу корхона 41 та цехда 150 минг бош товуқ ўстириб, 12 миллион дона тухум етиштиришга мўлжалланган. Бироқ кўрсаткичлар йил сайин пасайиб, қувватлардан фойдаланиш атиги 5 фоизга тушиб қолди. Чунончи, 1997 йилда 3,5 минг бош товуқ боқилиб, атиги 14 минг дона тухум етиштирилди.

1998 йилга келиб эса, корхона тўхтаб қолди. «Наврўз парранда»да ўзаро ҳисоб-китоблар издан чиққанлиги, мутахассис ходимларнинг уқувсизлиги, раҳбарлар қунимсизлиги банкротга сабаб бўлди. 1996 йилда 20 миллион 198 минг сўм, 1997 йилда 2 миллион 548 минг сўм, 1998 йилда 3 миллион 268 минг сўм зарар кўрилди. Бугун эса «Наврўз парранда»нинг қопланмаган зарари 30 миллион 131 сўмни ташкил этиб, ҳатто Низом капиталидан ҳам ошиб кетган.

Худди шундай ҳолни Пахтачи туманидаги «Юнус» акциядорлик жамияти ва Самарқанд туманидаги 8-кўчма механизациялашган колонна мисолида ҳам кўриш мумкин.

— Корхоналарни молиявий соғломлаштиришда дебиторлик, кредиторлик қарзларини ундириш масаласи ҳам мураккаблигича қолмоқда. Шу йўналишда олиб борилаётган таъсирчан чоралар ҳақида ҳам гапирсангиз...

— Ўзаро дебиторлик ва кредиторлик қарзларининг мунтазам ўсиб бориши, ночорликнинг кучайиши иқтисодиётимиз илдизига болта ураётгани аниқ. Иқтисодий ночорлик нафақат шу корхонани, балки солиқ тизими орқали шаклланган бутун жамиятнинг моддий таъминотида бўлган табақалар ўртасида жиддий зиддиятлар туғдиради. Афсуски, вилоятда муддати ўтган қарзлар миқдори юқорилигича қолмоқда. Солиқ тўловлари бўйича боқиманда сумма 425 миллион сўмга етди.

Солиқчилар томонидан корхоналар мол-мулкининг мусодара қилиниши, прокуратура ва ҳуқуқ муҳофазаси органлари томонидан ўтказилаётган текширишлар, қўлланилаётган жазо чоралари вазиятни бироз енгиллаштираяпти.

Бироқ, Президентимиз таъкидлаганидек, **«истиқболсиз, зарар кўриб ишлайдиган, қулоғигача қарзга ботган корхона, ташкилотларни ҳар қандай йўл билан бўлса-да, қўллаб-қувватлашдек хато йўлга барҳам бериш зарур».**

Бизда эса ҳозирча кераксиз эҳтиёткорлик ҳукмрон. Шу ўринда Америка тажрибасидан мисол келтирмоқчиман.

АҚШда 30-йиллардаги «Буюк депсиниш» даврида саноат бутунлай издан чиққан, ҳисоб-китоблар механизми бузилган, миллионлаб ишчилар кўчага ташлаб қўйилган эди. Шунда америкаликлар қонун бир киши учун қулай, иккинчиси учун ноқулай бўлиши мумкин эмас, у ҳамма учун баробар деган хулосага келдилар. Молиявий жиҳатдан маълум бир чегарадан пастда турган корхоналарни қатъиятлик ва мардлик билан банкрот қилиб юбордилар. Бунинг натижаси эса маълум.

Демоқчиманки, банкротлик механизмини қатъият билан ишга солиш, унинг оқибатларидан чўчимаслик керак. Шунда иқтисодиёт занжирида узилиш бўлмайди. Корхона бозор учун, истеъмолчи учун ишлаб, юрт равнақига равнақ қўшади.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ
суҳбатлашди.

ШУКРОНАЛИК

Шайхонтоҳур туманининг «Қоратош» даҳасида Мустақиллик байрами арафасида бири-биридан гўзал ва салобатли иккита турар жой биноси фойдаланишга топширилди.

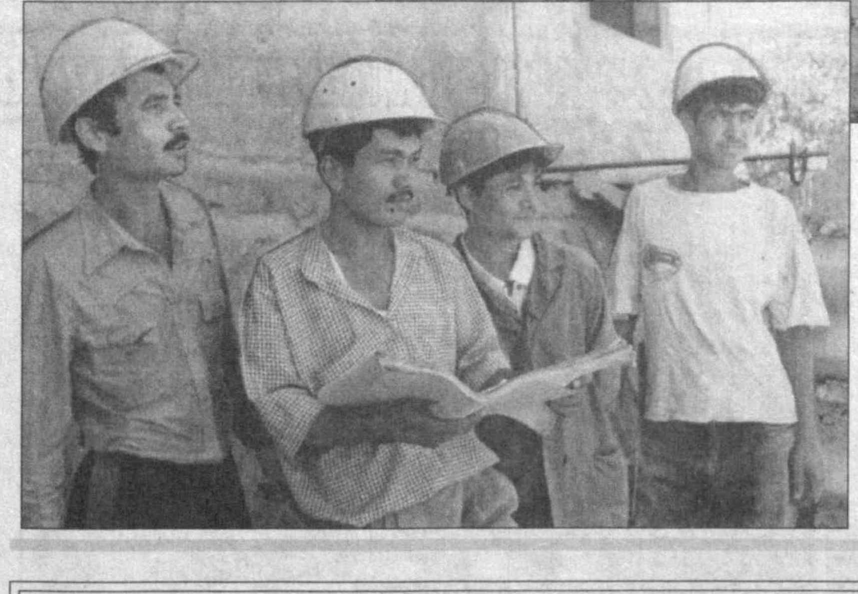

Бу янги гўшада юзлаб оилалар ватан қурдилар. Бугун қўлига янги уйнинг калитини олганларнинг тилидан ва дилидан Яратганга, буюк Истиқлолга шукроналик калимаси тушмайди. Кенг ва ёруғ, замонавий хоналар байрам меҳмонларини кутмоқда.

Бундай шукуҳли дамларнинг содир бўлишида пойтахт қурувчиларининг катта ҳиссаси бор. Бу уйлар Тошкент уйсозлик комбинатига қарашли 61-қурилиш бошқармаси қурувчилари томонидан бунёд этилди.

СУРАТЛАРДА: монтажчилар Р.Рўзиев, С.Аҳмедов, прораб Т.Бердиев ва уста бинокор И.Иноятов; фойдаланишга топширилган уйлар.

В. ПОРТНОВ
олган суратлар.

Тадбиркорлик — юксалиш гарови

«СИНДОР» МУСТАҚИЛЛИК МЕВАСИДИР

Мен учун энг улуғ, энг азиз неъмат — бу Истиқлол. Нима учун шундай деяпман? Мустақиллик боис «Синдор» кўптармоқли хусусий фермер хўжалигини ташкил қилдим. 9-10 йил олдин иш юритишнинг бундай шакли ҳақида гапириш у ёқда турсин, ҳатто ўйлашга қўрқарди одам.

«Синдор» — чин маънода мустақиллик фарзанди. Уни 1991 йил декабрида ташкил этдик. Авваламбор, кўл бўйидан, қум барханлари уюлиб ётган ташландиқ жойдан 370 гектар ер ажратиб олдик. У ерларни дастлаб кўрган одамнинг ҳафсаласи пир бўлиб, орқасига қайтар эди. Аммо тадбиркорлик, изланиш самараси ўлароқ саҳро бағрининг катта қисми ўзлаштирилиб, атрофи обод қилинди. 40 гектар ерда эса деҳқончилик қила бошладик. Ҳозир бу ерлардан мўл-кўл пахта, шоли, буғдой ва чорва учун озуқа олаяпмиз. Ернинг қолган қисмига ғишт заводи қурдик. Ҳар йили 2 миллион донагача сифатли ғишт ишлаб чиқармоқдамиз. Бўстон шаҳридаги муҳташам санъат саройи, салобатли супермаркет ва бошқа кўплаб бинолар бизнинг заводда ишлаб чиқарилган ғиштдан тиклангани кучимизга куч қўшаяпти.

Айни кунларда туманимиз марказида «Орол болалари» халқаро соғломлаштириш масканини, академик лицей каби йирик иншоотлар барпо этилмоқда. Жамоамиз аҳли бу объектларни сифатли ғишт, мустаҳкам пойдевор блоклари билан таъминлаяпти. Келажакда темир-бетон буюмлари цехимизда бинолар томини ёпишда ишлатиладиган бетон плиталар тайёрламоқчимиз. Албатта, бундай кенг миқёсли ишлар ўз-ўзидан бўлмайди — катта маблағ керак. Шуни ҳисобга олиб, «Пахта-банк»дан ўрта муддатга 15 миллион сўм ссуда сўраган эдик. Илтимосимиз ижобий ҳал қилинди. Янги цех қурилишини ҳам бошлаб юбордик.

Хуллас, режаларимиз рўёбга чиқаяпти. Томчида қуёш акс этганидек, фермер хўжалигимиз мисолида буюк келажагимизнинг беғубор уфқлари яққол кўзга ташланмоқда.

Самандар ТОЖИЕВ,
Элликқалъа туманидаги «Синдор» кўптармоқли фермер хўжалиги раҳбари.

АСРЛАРНИ АСРЛАРГА БОҒЛАЙДИ

Қўйлиқдаги ишга туширилишига саноқли кунлар қолган янги кўприк устида йўлсозлар коржомасидаги ишчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Ён-атрофда кўтарма кранлар, юк ташувчи автомашиналар тинимсиз ҳаракат қиляпти.

— Ўттиз тўққиз йилдан буён қурилиш соҳасида ишлайман, — дейди Барданкўл йўл қурилиши бошқармаси ишчиси, республикада хизмат кўрсатган қурувчи Фарид Зарипов. — Тошкент шаҳридаги Қўйлиқ кўпригини қуришда иштирок этаётганлигимдан буён мени бир дақиқага бўлса-да, куч-ғайрат, ҳаяжон тарк этгани йўқ.

Зар қадрини заргар билади, дейдилар. Мазкур иншоот қурилиши мутасаддиларининг фикрича, бу кўприк шу қадар мустаҳкам ва улуғворки, нафақат эшик қоқиб турган асрни, келгусидаги асрларни ҳам бир-бирига боғлайди.

Ҳусан СУЛАЙМОНОВ,
«Туркистон-пресс».

ШАРТНОМАВИЙЛИККА МУНОСАБАТ ЎЗГАРИШИ ШАРТ

Мамлакатимиз аҳли Мустақиллигимизнинг 8 йиллиги байрами тантаналари арафасида бирдамлик билан яшамоқда, меҳнат қилмоқда, ижод ва яратувчилик қудратини жаҳон афкор оммасига намоён этиб, XXI аср сари интилмоқда.

Бугун юртимизда истиқлолимиз шарофати билан келажаги буюк давлат қад ростламоқда, бу руҳ янги уфқларни забт этишда ватандошларимизни илҳомлантириб, дунёвий, фаровон жамият қуриш ниятимизни ижобатга етакламоқда. Давр тақозо этган кенг кўламли ислоҳотлар ва уларнинг аниқ йўлини белгилаб олганмиз.

Шу йил 27 июлда Вазирлар Маҳкамаси янги аср арафасида юртимизда юз бераётган иқтисодий-ижтимоий ислоҳотларнинг аҳволини кенг муҳокама қилди, уларни янада такомиллаштиришга хизмат қилувчи мустаҳкам замин ва пойдевор яратишга алоҳида урғу берилди. Йиғилишда иқтисодий ислоҳотларнинг бориши, эришилган ютуқлар ва ижобий кўрсаткичлар теран таҳлил қилиб берилди. Шу билан бирга, оқсаётган жабҳа ва соҳалар, ечимталаб муаммолар ҳақида одилона танқидий фикр билдирилди.

Йиғиндаги маърузада иқтисодий ислоҳотларнинг 1999 йилга мўлжалланган устувор дастурларнинг барчаси ҳам муваффақиятли ҳал этилмаётганлиги, муаммолар, нуқсонлар ҳали жуда кўп эканлиги қайд этилар экан, жумладан: «Хўжаликлар, тайёрловчилар ва қишлоқ хўжалигига хизмат кўрсатувчи ташкилот ва корхоналар ўртасидаги шартнома мажбуриятларини тузиш ва уларни бажариш борасидаги ишларнинг қониқарсиз эканлиги»га эътиборимиз қаратилди.

Хўш, шартномавийлик, унинг мажбуриятлари ижроси, шартнома интизоми дегани нима ўзи? Бу ҳақда мунтазам тушунтириш бериб боришимизга қарамасдан, яна бир бор унинг мазмун ва моҳиятини таъкидлаб ўтишга мажбурмиз. Чунки таҳлилларимиз бу борадаги нуқсонларни ана шу «мазмун ва моҳият»ни англаб етмаслик оқибати эканлигини кўрсатмоқда.

Шартномавийлик, бу аввало жаҳон иқтисодий тараққиётида синовдан ўтган, эркин бозор муносабатлари йўлини танлаган мамлакатларда ривожланишнинг муҳим омили, шарти ва гаровидир. Қолаверса, у истеъмол бозорини тўлдириш, аҳоли фаровонлиги ва дастурхон тўкинлиги кафолати. Шартномавийлик бу — ўзининг эркинлиги ва мустақил белгиланиши билан демократик тамойилларга мосдир.

Шартнома хўжалик юритувчи субъект деб аталувчи икки ёки бир нечта жисмоний ва юридик шахснинг, барча мулк шаклидаги корхона, тадбиркор, тайёрловчи ва хизмат кўрсатувчи, фермер ва деҳқон хўжаликлари, пудратчи ва хусусий ишбилармон, хуллас барчанинг ўзаро иқтисодий муносабатларини ўрнатувчи ҳужжат ҳисобланади. У тарафлар ўртасида мажбуриятлар келиб чиқишига асос бўлади, унга киришувчи субъектларнинг иқтисодий фаолиятини режалаштиришга хизмат қилиб, инқирозга юз тутишдан асрайди, ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг сифати ва истеъмолчига етказилиши таъминланишини кафолатлайди. Табиийки, бу иш умумиқтисодиётимизга муҳим, самарали таъсир кўрсатади.

Деярли барча иқтисодиётга тааллуқли қонунларимизда хўжалик юритишнинг шартномавийликка асосланиши, унинг моҳияти, мазмуни ва талаби қўйилган нормалар ўрин олди. Фуқаролик кодексининг алоҳида боблари шартномавийликни тартибга солишга қаратилган моддалар билан бойитилди. Шунингдек, алоҳида «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида» Қонун қабул қилинди. Хуллас, тўлақонли ҳуқуқий база, ҳуқуқий дастак ва механизм бунёд этилди.

«Қонун қабул қилиш — бу ишнинг ярми холос, уларнинг ҳаётга тўла татбиқ қилинишига эришиш зарур»лиги таъкидланар экан, жумладан «Шартнома тузиш маданиятини, шартномалар маданиятини бутунлай янги поғонага кўтаришимиз керак»лигига алоҳида урғу берилди. Хўжалик юритувчи субъектлар ўртасида, жумладан хўжаликлар ички, контрактация шартномалари тузиш, уларнинг ижросини таъминлаш, ижро интизомини бузган тараф ва айбдор-мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини кучайтириш масаласи кўндаланг қўйилди. Хусусан, Адлия вазирлигига бу борада масъулиятли вазифа юкланди.

Тан олиш керак, илгари Адлия вазирлиги идоралари мазкур масалада ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш, тушунтириш ишларида бирмунча бўшанглик қилиб келган. Тегишли назорат юритилмаган. Шартномавийликка оид масалалар билан сўнгги икки — 1998-99 йилларда изчилроқ шуғуллана бошладик. Аввало, ўз ўрнимиз ва ваколатимизни, имконият ва вазифаларимизни таҳлил қилиб чиқдик. Қатъий чоралар кўриш орқали ўз ходимларимиз масъулиятини оширдик. Республикадаги деярли барча хўжалик юритувчи субъектларга адлия соҳаси ходимларидан 1251 нафари доимий равишда бириктириб қўйилди. Бу ишга истеъфодаги юристлар, ҳуқуқшунослар, адвокатлардан 1007 нафарини шартнома асосида қўшимча жалб этдик. Бошқа ҳуқуқни муҳофаза этувчи, назорат юритувчи ва кузатувчи идоралар билан ҳамкорликни йўлга қўйдик, тегишли тадбир ва режа асосида иш бошладик. Шартнома тузиш ва ижросига оид ҳужжатлар намуналарини ишлаб чиқиб, ижрочиларга етказиб берилишини таъминладик. Мансабдор шахсларнинг жавобгарлиги оширилди, интизомий, мулкий, маъмурий ва ҳатто жиноий жавобгарликкача бўлган чоралар кўрила бошлади.

Амалга оширган ишларимизни бесамар кетди, деб бўлмайди, албатта. Шунга қарамай, шартномалар тузиш, айниқса контрактация шартномаларига оид ташкилотчилик ва ижрочиликдаги мавжуд хато ва камчиликларга тўла барҳам беришга эришилмади. Ҳанузгача «номига» тузилган шартномалар учраяпти, мажбуриятларини бузган тарафларга чоралар кўрилишида қатъияткорлик етишмаяпти, зарар ва тўловлар ўртада «осилиб» қолиш фактларига дуч келинаяпти.

Масалан, жорий йилнинг 1-ярмида ходимларимиз 4673 та хўжалик юритувчи субъектда жумладан, 3961 та қишлоқ хўжалик корхонасида шартномавийликка оид 220 мингдан ошиқ ҳужжатларни ўрганиб чиқишди. Бундан ташқари 300 мингга яқин ички — пудрат ва ижара шартномалари, тузилишидан тортиб ижросигача, текширилди. Айни пайтда 61 мингга яқин шартнома тузилишига ёрдам кўрсатилди, 10 мингга яқин ноқонуний тузилганлари аниқланиб, 6,5 мингтаси қайтадан туздирилди. Энг ачинарлиси, 7 мингга яқин, қарийб 14 млрд. сўм миқдорида тузилган шартномалар мутлақо ижро этилмаган бўлиб чиқди. Қарангки, аксари тарафлар шартнома мажбуриятларини бажармаган ҳолларда, манфаатдор тараф ўз ҳақини, кўрган зарарини талаб қилишга ҳам «қурби етмаган». Ходимларимиз ана шундай шартномалар бўйича қарийб 8,7 млрд. сўмлик 3 мингга яқин талабнома (претензия) киритишда кўмаклашишди, 1,7 млрд. сўмга яқин суммага 765 та даъво аризаси қўзғатишда ёрдам кўрсатишди. Хўжаликларга 2,648 миллион сўм маблағ «қайсар»лардан реал ундириб берилди.

Сурхондарё вилоятида 324 та, Сирдарёда 442 та, бошқа вилоятларда ҳам бирида кўпроқ — бирида озроқ, қонун талабига мутлақо жавоб бермайдиган шартномалар, айниқса, кўплаб ички шартномалар аниқланиб, уларнинг аксариси бекор қилинди. Қолганлари қонуний тусга келтирилди. Ижрога қаратилмаган шартномаларнинг аксарияти Андижон (921), Наманган (2044), Фарғона (545) вилоятлари чекига тўғри келди.

Ходимларимиз аралашуви билан Андижондаги қишлоқ хўжалик корхоналари 1168 миллиондан ортиқ, Фарғонадаги корхоналар қарийб 663 млн., Жиззах вилоятидагилар 280 млн. сўмга яқин, бошқа вилоятларда ҳам маълум миқдорда ундиролмай юрган қарзларини олишга муваффақ бўлдилар.

Фаолиятимиз натижасида корхоналарда шартномавий муносабатлар бирмунча яхшиланишига эришилди, аксари мансабдор шахслар ўз жавобгарликларини сеза бошлади. Масалан, ўтган йилнинг шу даврида 160 раҳбар интизомий, 5 таси маъмурий, 20 таси жиноий жавобгарликка тортилган, 52 таси лавозимидан озод қилинган, 785 тасига нисбатан мулкий зарарни қоплаш ҳақида қарор қабул қилинган бўлса, бу йил 67 шахс интизомий, 71 таси маъмурий, 7 таси жиноий жавобгарликка тортилди, 18 мансабдор шахс лавозимидан озод этилди, 168 шахсга нисбатан мулкий зарарни қоплаш бўйича қарор қабул қилинди.

Адлия ходимлари томонидан шартнома интизомини қўпол бузиб келаётган, шунингдек дебитор қарзларини ундиришга тўсқинлик қилган, ижро этилмаётган шартномалар бўйича талабнома ва даъво аризалари киритмаётган Жиззах вилояти А. Навоий номли жамоа хўжалиги раҳбари О. Каримов, бош ҳисобчиси У. Сидиқов, «Ғаллаоролдон» акциядорлик жамияти раиси И. Бердиев, Фарғона вилояти Боғдод тумани нефть маҳсулотлар корхонаси раҳбари З. Юсупов, Фарғона «Бизнес фонд»и раҳбари Н. Масодиқов, шу вилоят «Чори» акционерлик жамияти раиси М. Мамажонов, Навоий вилояти Хатирчи тумани Ибн Сино номли жамоа хўжалиги бош ҳисобчиси Ю. Ҳайдаров, Андижон вилояти Избоскан тумани маҳсулотлар тайёрлаш ва сифат бўйича давлат инспекцияси бошлиғи А.Исомитдинов, Сурхондарё вилоятида бирйўла 7 раҳбар шахс ва бошқаларга нисбатан киритилган ҳужжатлар асосида вазифасидан бўшадилар.

Шунингдек, ходимларимиз Вазирлар Маҳкамасининг «Бозорлар фаолиятини тартибга солиш юзасидан мансабдор шахсларнинг масъулиятини оширишга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорини бажариш борасида ҳам бир қатор ишларни амалга оширди.

Республикадаги барча бозорларга амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида бириктириб қўйилган адлия ходимлари бу соҳада асосий эътиборни бозор маъмуриятларининг бевосита қишлоқ хўжалиги корхоналари, фермер ва деҳқон хўжаликлари билан тузган шартномаларининг қонунийлиги ва мажбуриятлари бажарилишига қаратган ҳолда иш олиб бордилар. Унда қонун нормаларига мувофиқ келмайдиган ёки қисман нотўғри, 531 миллион сўмдан ошиқ маҳсулотга тузилган 554 та шартнома аниқланди ва улар қайта туздирилди.

Асосий эътибор бозор маъмуриятлари тузган шартномаларнинг ижросини таъминлаш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини улгуржи харид қилиш мақсадида бозорлар ҳузурида ихтисослаштирилган махсус бўлимлар ташкил қилиш ишларига қаратилди.

Баъзи хўжалик юритувчи субъектлар шартномавий муносабатларида мавжуд қонун ва ўрнатилган тартибга риоя этмаётганлиги, шартномалар юрист хулосаларисиз, ижро муддатлари, жарималар солиш тартиби, юридик реквизитлари белгиланмасдан тузилаётганлиги учрамоқда. Бундай камчиликларга Навоий тоғ металлургия комбинати, «Маишийкимё», «Лола-атир упа» акциядорлик жамиятлари, «Аква СМС» қўшма корхонаси ва «Ўзметаллкомбинат» ишлаб чиқариш бирлашмалари каби кўплаб субъектларда йўл қўйилганлигига дуч келдик.

Айрим вазирлик, ассоциация ва бирлашмаларда экспорт шартномалари белгиланган муддатда ва миқдорда тузилмаётганлиги, бу масалага ўта эътиборсизлик ҳоллари аниқланди. Масалан, 1999 йилда экспортга маҳсулот чиқариш бўйича давлат топшириғи белгиланган «ЎзБМЗ», «Андижонэлектроаппарат», «Подъёмник», «Электросигнал» акциядорлик жамиятларида, «Андижонбиокимё», «Самарқанд лифтсозлик» заводларида, «Ўзпахтамашинасозлик», «Наманганмаш» корпорацияларида ва «Ўз-Самсунг Электроникс» қўшма корхоналарида экспортга маҳсулот етказиб бериш шартномалари тузилмаган. «Компрессор», «Ўзкабель», «Трансформатор», «Ўзкимёмаш», «Фотон» акциядорлик жамиятлари, «Совпластитал» қўшма корхоналари эса тузган шартномалари ижросини белгиланган муддатларда таъминламаган. «Фотон» акциядорлик жамиятида 1999 йилга тузилган шартномалар бўйича ишлаб чиқарилган 214507 АҚШ доллари миқдоридаги маҳсулотлар олувчи томонидан рад этилган ҳолда, талабнома (претензия) ҳам берилмаган, даъво ҳам қўзғатилмаган. Натижада омборхоналарда 126,5 млн. сўмлик маҳсулотлар қолиб кетган. Камчиликларни бартараф этиш ва айбдор-мансабдор шахсларни жавобгарликка тортиш юзасидан Адлия вазирлиги тегишли тартибда тақдимнома киритди. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Сурхондарё вилояти Олтинсой туманидаги «Ширин» жамоа хўжалигининг ички субъектлар билан тузган 82 та шартномаси мажбурият ва шартлари бажарилмаган. Хўжалик билан дон маҳсулотлари учун 623 тоннага шартнома тузилган ҳолда 440,6 тоннага, гўшт маҳсулотлари учун 25,2 тоннага шартнома тузилган ҳолда 13,2 тоннага, сут маҳсулотлари учун 104 тоннага келишилган ҳолда 46,8 тоннага бажарилган, холос. Андижон вилояти Асака қурт уруғи заводи билан Булоқбоши тумани Б. Режабов хўжалиги ўртасида 14 тонна, 3.564.820 сўмлик пиллага тузилган контрактация шартномаси ҳатто рўйхатдан ўтказилмаган.

Хўжаликларнинг шартномавийликка нисбатан муносабатини ўзгартиришга қаратилган чора-тадбирларимиз ўз ижобий таъсирини кўрсатаётганлигини республика хўжалик судларида кўрилаётган ишлардан ҳам хулоса қилиш мумкин. Масалан, ўтган ярим йилда илгариги йилнинг шу даврига нисбатан қарийб 2 мингтага кўп — 8007 та 16 млрд. сўм ва 1,5 млн. АҚШ доллари миқдорида шартнома мажбуриятларини бажармаганликка оид низолар кўрилган. Уларнинг асосий қисмини шартномада кўрсатилган маҳсулотни етказиб бермаганлик, пудрат ва юк ташиш шартномалари интизомига риоя этмаганлик, етказиб берилган маҳсулот ёки хизмат учун ҳисоб-китоб қилмаганлик каби қонунбузарликлар ташкил этган. Шартномавийлик билан ҳисоблашмасдан, ўзибўларчиликда иш тутган ва оқибатда ночор аҳволга келиб қолгандан сўнг, ишлари хўжалик судларида кўрилиб, банкрот деб топилган корхоналар сони 465 та бўлиб, бу рақам ўтган даврга нисбатан 286 тага кўпдир. Судлар шартномавийликка бармоқ орасидан қаралган ишларни кўриш жараёнида 152 та мансабдор шахсга нисбатан 139 та жиноят иши қўзғатган, 492 та иш бўйича 552 масъул шахсга нисбатан маъмурий чора қўллаб, улардан қарийб 6 млн. сўм жарима ундирган, 349 та иш бўйича 437 лоқайд раҳбардан 13 млн. сўмга яқин мулкий зарарни қоплаттирган, 175 нафар мутасадди шахс интизомий жазога тортилган бўлиб, лавозимидан озод этилганлари 24 нафардир. Хўш, бу чоралар кўпми, озми ёки етарлими? Таҳлилларимизга кўра, кўрилган чоралар ўтган даврга нисбатан кўп, лекин вазият ҳамда давр тақозоси билан ёндашилганда бундай ҳолни оз ва қониқтирмайди деб баҳолашга мажбурмиз. Айни пайтда республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги «Ўздавпахтасаноатсотиш», «Ўздонмаҳсулотлари», «Ўзмевасабзавотузумсаноатхолдинг», «Ўзенгилсаноат», «Ўзэнергетика», «Ўзкимёсаноати», «Кўмир», «Ўзнефтгазқазиш», «Коммуналхизмат» каби бир қатор вазирлик, соҳа ва тармоқларда аҳвол ижобий тарафга ўзгармаётганлигини таъкидлашдан ўзга иложимиз йўқ. Зеро, бу соҳаларга қарашли корхоналарда шартномавийлик ва унинг интизомига риоя этишдаги масъулиятсизликлар оқибатида юзага келаётган зарарлар миллиард ва миллионлар билан ўлчанмоқда.

Шу сабабли Вазирлар Маҳкамасида жорий йилнинг биринчи ярмидаги иқтисодий ислоҳотлар таҳлил қилина туриб, «Вазирлар Маҳкамасининг Агросаноат комплекси Адлия вазирлиги билан биргаликда, жуда қисқа муддатда шартнома муносабатларини яхшилаш, раҳбарларга нисбатан шартнома тузиш ва ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажариш юзасидан қатъий тартиб ўрнатиш борасида талабчанликни оширишга қаратилган амалий тадбирларни ишлаб чиқиши ва ҳаётга жорий этиши лозим.

Шунга эришиш кераки, шартнома мажбуриятларини бузиш тўғрисидаги ҳар бир аниқланган факт атрофлича муҳокама қилиниши, бунга йўл қўйган раҳбар ёки шахслар эса амалдаги қонунга биноан жавобгарликка тортилиши лозим. Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси, туман ҳокимликларининг фермер хўжаликларини ривожлантириш ва деҳқон хўжаликларини шакллантириш борасидаги ишлари бугунги кун талабларига жавоб бермайди. Хўжаликлар ва фермерлар ўртасидаги муносабатларни шартнома муносабатларини тўғри йўлга қўйиш бўйича аниқ механизм ишлаб чиқилмаган»лиги асосли танқид қилинди. Унинг мағзида эса шартномавийлик ва унинг ижросида интизом бўлишига эришиш юзасидан вазифалар акс этган. Ахир, минглар, миллионлар қабилидаги рақамларни келтириб ўтаверишт билан, улар давр сайин салбий тарафга ўсиб бораверса, бу борада масъулиятсизлик ва қонунбузарликларга, лабзсизликларга ўрин қолдирилаверса, самарадорлик ҳақида сўз юритиш мумкинми? Албатта, йўқ!

1999 йил биринчи ярмида ижтимоий-иқтисодий ривожланиш якунлари, иқтисодий ислоҳотларнинг бориши ҳамда иқтисодиётни ривожлантириш устувор йўналишларини амалга оширилишини баҳолаш тўғрисида Вазирлар Маҳкамаси мажлиси Баёнининг 3-банди ижросини таъминлаш мақсадида, барча турдаги шартномавий муносабатларга киришувчи хўжалик юритувчи субъектлар амалиётини янада чуқурроқ таҳлил этишни кўзлаб, агросаноат комплекси ҳамда бошқа дахлдор идоралар ҳамкорлигида, мутахассисларни жалб этган ҳолда ишчи гуруҳи туздик.

Мазкур гуруҳнинг ўз вазифасини амалга ошириши бўйича жадвал, тавсия ва таклифлар ҳамда ўрганиш объектларини режалаштириб олдик. Шу кунларда улар жойларга чиқиб шартномавийликка оид муаммоларни янада чуқур ўрганмоқда.

Тўғри, шартномавийликка киришиш, уни тузиш, туздириш бўйича, учраётган камчиликларни қийинчилик билан бўлса-да, бартараф этиш орқали қайсидир маънода ишларни йўлга қўя билдик. Аммо янаям муҳими, унинг ижросини таъминлашда, айниқса, қишлоқ хўжалиги соҳасида, дастурхон тўкинлиги учун нознеъмат яратишда ижро интизоми муаммоларига ечим топмоғимиз керак. Шартнома интизоми, мажбуриятлар бажарилиши устидан назорат кескин бурилиш ясаб, уни кундалик вазифамизга айлантиришимиз шарт. Вазирлигимиз ўз ходимларига ана шу масалага йўналтирилган топшириқни берди, ишлар бошлаб юборилди.

Шу кунларда биз шартномавийликка оид, ушбу муносабатларни янада ривожлантириш борасида ечимталаб муаммолар устида тегишли соҳалар мутахассислари билан биргаликда ишлаяпмиз. Масалан, ҳанузгача қишлоқ хўжалик корхоналари билан МТП (Машина-трактор парклари) ўртасида тузиладиган шартномаларда аниқликка эришиш қийин бўлаяпти. Чунки ерни ҳайдаш, ишлов беришда табиий шароит, рельеф, қаттиқ-юмшоқлик каби бир қатор ишларнинг таърифи Адлия вазирлигидан рўйхатдан ўтмаган. Демак, бундай шартномаларда аниқлик бўлмайди ва ижросини таъминлаш, назорат қилиш ҳамда ижро интизоми бузилганда айбдорни аниқлаш имкони бўлмайди.

Ёки, биз хўжалик юритувчи субъектлар ўртасида тузиладиган 100 дан ортиқ шартномалар намунавий нусхаларини тайёрлаб, уларни яхлит — китоб ҳолда чоп этиб жойларга етказиб бердик. Аммо хўжаликларнинг кўп сонли ва турли бўлган ички — оила ва пудрат шартномалари намунавий нусхалари ишлаб чиқилмаган. Бу нарса ишларни йўналтиришда баъзи оқсоқликларга сабаб бўлмоқда. Тегишли соҳа мутахассислари билан яқин кунларда бу камчиликни бартараф этиш устида ишлаяпмиз.

Шартномавийликка оид ишларда баъзи фаолиятсизликларни ҳам таъкидлаб ўтиш жоиз. Масалан, деҳқон ва фермерлар ҳақидаги қонунчилигимизда бошқалардан фарқли ўлароқ, бартер, яъни чет эл субъектлари билан товар айирбошлаш ҳуқуқи мавжуд. Қаранг, 1998 йил мобайнида бор-йўғи 12 та, жорий йилда эса 13 та шундай шартнома тузилган холос. Уларнинг ҳам бири қисман ижро этилса, қолганлари батамом ўлда-жўлда.

Иқтисодий ислоҳотлардаги оқсоқликларнинг сабаби **«Биз кундалик ишларимизда ислоҳотларга пассив қарама-қаршиликнинг ўзига хос шаклига дуч келаяпмиз. Бу қотиб қолган эски андозаларни, мавжуд бошқарув тизимини, хўжалик юритиш механизмларини ўзгартиришни хоҳламасликда кўрилмоқда»** деб тушунтириб ўтилди. Ҳа, бу баҳо шартномавийликка, бизнинг бу борадаги фаолиятимизга ҳам тўла тааллуқлидир.

Сирожиддин МИРСАФОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси адлия вазири.

(Давоми. Боши 1-бетда).

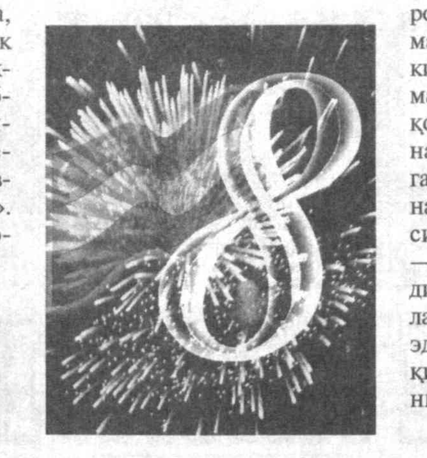

БАЙРАМ АРАФАСИДАГИ ЎЙЛАР

Яна атрофга қарашда давом этайлик. Саккиз йил мобайнида Асакадаги ЎзДЭУ авто, Самарқанддаги СамКочавто заводлари, Қоровулбозордаги йирик нефть иншооти сингари жаҳон андозалари даражасидаги корхоналар барпо этилди. Хўжаободдаги улкан газ омбори ҳақида ёки нуфузи жаҳонга чиқиб бораётган «Ўзбекистон ҳаво йўллари» ҳақида қувониб-қувониб гапирмоқ керак. Бензинни ҳозир ташқаридан сотиб олмаймиз, дон мустақиллигига эришиш йўлида катта қадамлар қўйилмоқда...

Ҳам мазмунан, ҳам моҳиятан мутлақо бошқача бўлди бу йиллар, деганимда, ўтган саккиз йилимиз ҳақида гапирганимда, иқтисодимизнинг юқорида айтилган зафарларини ҳам назарда тутгандим. Лекин бу, биринчи галда, маънавиятимизга тегишли эканлигини таъкидлаб ўтмоқчиман. Ҳа, бизда маънавият бобида туб ўзгаришлар юз берди, биз уларни ҳеч иккиланмай, оламшумул ўзгаришлар, деб айта оламиз. Биргина Амир Темур Кўрагонга бўлган муносабатни олиб кўрайлик. Шўролар замонида унинг номини айтиш мушкул эди, у ҳақда-ку асарлар ёзилмасди, айрим ондасонда ёзилганларини ҳам кейин таҳрир қилишга тўғри келди. Энди у ҳақда китоблар ёзилмоқда, фильмлар қўйилмоқда, номи элимиздагина эмас, бутун жаҳонда эъзозланмоқда, миллатнинг отаси сифатида қадрланмоқда. Яқинда бир гуруҳ француз киночилари «Дунё араб тилида гапирганда» номли фильмини суратга олиш учун мамлакатимизга ташриф буюрдилар. Хивадаги Ичон қалъани, Самарқанддаги нодир ёдгорликларни, Бухородаги улуғ обидаларни зиёрат қилиб, ҳайратдан ёқа тутдилар. «Бошқа мамлакатларда, худди Ўзбекистондагичалик осори атиқаларни асрашга, тиклашга миллион-миллион маблағ сарфланмайди, — дейишди улар, — Ўзбекистонда меросга муносабат, ёндошиш давлат сиёсати даражасида экан». Илгари тарихимиз, буюк боболаримиз, олтин меросимиз ҳақида турли-турли саволлар беришди. Масалан, Самарқандда уларни «Амир Темур ўзбекми?», «Амир Темур чингизийларданми?» деган саволлар қизиқтирди. Илгари тарихимиз, хусусан, Амир Темур ҳақидаги маълумотлар жаҳонга Москва «чиғириғ»идан ўтказиб чиқарилар, табиийки, салбий нуқтаи назардан ёндошилар эди. Меҳмонлар ҳам, албатта, ўшандай маълумотлар билан танишишганлар. Аввало, шуни таъкидлаш лозимки, тарихимиз, Амир Темур ҳақидаги фикрларнинг тубдан ўзгартирилиши, уни жаҳон афкор оммаси онгига етказиш жараёнининг бошланганлиги Мустақиллигимизнинг улуғ ғалабасидир. Мен меҳмонларга, ўзбекларнинг серқабила эканликлари, уларда тўқсон иккита уруғ борлиги, Амир Темур мансуб бўлган қабила «тўқсон икки»нинг бири бўлиши ва барлос деб аталишини сўзлаб бердим. Иккинчи саволга эса жавобим бундай бўлди: «Амир Темур чингизийлардан эмас, уларга ҳеч дахли йўқ. У шаҳрисабзлик бекнинг фавқулодда салоҳиятли ўғли. У тарих майдонига кириб келаётган пайтда, мамлакатимизда чингизийлар ҳукмрон эдилар. Чингизийларга яқин ёки қандайдир алоқадор бўлган кишилар одатда катта ишларга тайинланар, бирон бир нуфузга эга бўлар эдилар. Келажакда улуғ мақсадларни кўзлаган Темурбек ҳам шу йўлни тутди ва 1370 йилда Чингизхон авлоди бўлган Сароймулкхонимга уйланди — Кўрагон бўлди. «Кўрагон» — мўғулча, «куёв» дегани. Унинг номи расмий ҳужжатларда «Амир Темур Кўрагон» деб аталадиган бўлди, бу ном ўша давр тангаларида ҳам акс эттирилган. Мана шу биргина фактнинг ўзи Амир Темурнинг чингизийларга алоқаси йўқлигини кўрсатиб турибди». Меҳмонлар жавобимдан қониқиш ҳосил қилганларини билдирдилар.

Қувонч ва мамнуният билан айтиш керакки, Маънавият ва маърифат республика кенгашининг ташкил этилиши бунинг ёрқин мисолидир. Умид қиламизки, халққа «маънавий юриш»да, унинг қатламларига кириб бориш ва мустақиллик ғояларини тарғибу ташвиқ қилишда ушбу кенгашнинг хизмати катта бўлади. Айни пайтда, давлат томонидан таъминланадиган ушбу кенгашунинг қошидаги «Жаҳон адабиёти», «Тафаккур», «Маънавият» ва «Олтин мерос» ташкилотлари зиммасига катта масъулият юкланади. Буни ҳис қилишимиз лозим.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг яқинда Ватанимиз озодлиги ва истиқлол учун курашларда жон фидо этган, шўролар даврида ноҳақ қирғину қатағон қилинган минг-минглаб шаҳидлар хотирасини абадийлаштириш, халқимиз, ёш авлодни эл-юртга садоқат, демократик тамойиллар руҳида тарбиялаш мақсадида чиқарган Фармойиши халқимиз ғururини, қадрини юксалтиришга қаратилгандир. Бу маънавиятимизни англаш йўлида қўйилган яна бир муҳим қадам бўлди. Шу муносабат билан «Шаҳидлар хотираси» деган қутлуғ бир жамғарма ташкил этилди. Йигирманчи, ўттизинчи, қирқинчи, элликинчи, саксонинчи йилларидаги қатағонлар... Ўзбекнинг бирон бир хонадони йўқки, бу машъум қатағонлар оёқ тепиб кирмаган бўлсин. Йироққа бормай, ўзимдан мисол келтира қолай. Онам Турдихол Эгамназар қизи ҳикоя қилиб берган эдилар. 30-йилларда Эгамназар бобом ва катта онам Хосият отинбибилар уч қизлари — менинг бўлажак онам Турдихол, Ўғилой ва Унсиной билан Украинага сургун этилган эдилар. Ўзбекистондан қулоқ қилинганлар Херсон вилоятининг Каховка туманида истиқомат қилишган. Албатта, бир гуруҳи. Болалари учун мактаблар очилиб, уларда ҳам қулоқ қилинганлар ишлашган. Онам жуда яхши ўқир эканлар, етти синфни битирганларидан кейин, бу ерда юқори синфлар бўлмаганидан, бошқа ўқувчилар билан бирга Ўзбекистонга ўқишни давом эттириш учун юборилганлар. Хосият отинбиби эса икки қизи билан 1948 йилдагина она қишлоғига қайтиб келади... Айтишларича, жуда зукко одам бўлган Эгамназар бобом мусофирчиликда она юртини соғиниб, бу балоофатлардан қандай қутилиш йўлини билолмай ўйлагани ўйлаган экан. Бобом шу ерда қазо қилади, унинг қабри Каховкадаги мусулмонлар қабристонида, дейишди. Афсус, у она юртига қайтиб кела олмади... Бундоқ сарсон-саргардон бўлган оилаларнинг сон-саноғи йўқ, фикр қилиб, «Ҳайҳот!»-дан бошқа сўз тополмайсан...

Бундан уч йил муқаддам мен АҚШнинг Вашингтон университетида амриқолик талабаларга «Марказий Осиё ёзувчилари ва зиёлилари Шўролар даврида» мавзуида курс маърузалари ўқиган эдим. Мавзу доираси, табиийки, қатағон йилларини ҳам ўз ичига олади. Мунавварқори Абдурашидхон ўғли, Абдурауф Фитрат, Абдулла Қодирий, Абдулҳамид Чўлпон, Усмон Носир каби сиймолар ҳақидаги маърузалар жуда қизиқиш билан тингланди. Зиёлиларимизга нисбатан бўлган ҳақсизлик, ҳақоратона тубан муносабатни кўриб, амриқоликлар: «Наҳотки шундоқ бўлса? Одамни шундоқ кечаси келсаю олиб кетишаверса, кечаси бир четга олиб бориб отиб ташлайверса?..» деб ҳайратга тушишар, ҳеч ишонгилари келмас, саволларнинг кети узилмас эди.

«Шаҳидлар хотираси» деган ном жуда ўринли танланган. Ҳақ йўлида, адолат йўлида қурбон бўлганлар шаҳидлар қаторидадирлар. Уларнинг номлари излаб топилади ва миллат хотирасида абадий қолади. Шу ўринда бир таклифни ўртага ташламоқчийдим. Биз «Миллат Китоби»ни ташкил қилишимиз керак! Умуман, бу китобга халқ олдида, миллат олдида хизмат қилган, ҳалол, чинакам халқ фарзандлари номлари киритилиши зарур. «Миллат Китоби» нуфузини баланд тутиш лозим, у уч минг йиллик тарихимизни қамраб олиши шарт. Энг муҳими, унга киритиладиган номлар фақат давлат раҳбарининг Фармони билан аниқланиши ва белгиланиши лозим. Бундай китоб ҳар бир ўзбекнинг хонадонида бўлишига шубҳа йўқ, у миллатнинг бўй-бастини тиклашда беқиёс хизмат қилади, авлодлар учун ғурур ва ифтихор намунаси бўлиб қолади.

Юқорида, ўтган саккиз йилимиз тоши тарозига қўйилса айрим асрларни босиб кетиши аёндир, деб таъкидлаган эдим. Чиндан ҳам, агар Амир Темур даврини ҳисобга олмаса, тарихда бирон бир давлатимиз, хоҳ у сомонийлар бўлсин, ё қорахонийлар, ё бошқалар, Ўзбекистон Республикаси эришганчалик халқаро нуфузга етиша олмаган. Ҳар қандай давлатнинг нуфузи, обрўси, уни халқаро майдонда тан олинишида, жаҳонга чиқиб боришида мужассам бўлади. Давлатимизни бугун жаҳоннинг ҳамма бурчакларида билишади. Франциялик киносценарийчи Адел Рифъат, ўз мамлакатига қайтар экан, ўзи ва дўстлари номидан бундай лутф қилди: «Ўзбекистонга келмасдан олдин, унинг қаерда жойлашганини ҳам билмас эдим, бу балки камчилигим. Ўзбекистонни кўриб мафтун бўлдик! Энди биз барчамиз Ўзбекистоннинг Франциядаги элчилари бўлиб хизмат қиламиз, ўзимизни озод Ўзбекистоннинг элчилари деб ҳисоблаймиз!»

Саноқда саккиз йил ўтди, холос... Атиги саккиз йил! Лекин қандай йиллар!..

Қутлуғ байрамингиз, муқаддас байрамимиз муборак бўлсин, азизлар!

Муҳаммад АЛИ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси.

ШИФО МАСКАНИНИНГ ШИФОБАХШ ГУЛЛАРИ

Кейинги йилларда мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли тиббий ислоҳотлар самараси ўлароқ, қишлоқларимиздаги алмисоқдан қолган «медпункт»лар ўрнини барча шарт-шароитларга эга, замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган қишлоқ врачлик пунктлари эгаллай бошлади. Уларда билимдон, тажрибали шифокорлар меҳнат қилишаяпти.

Бухоро туманидаги «Чоруқ» қишлоқ врачлик пункти шундай янги, замонавий шифо масканларидан саналади. 1997 йили бунёд этилган ушбу шифохонада беморларга малакали тиббий ёрдам кўрсатиш учун ҳамма шароитлар яратилган. Бу ерда физиотерапия, муолажа, кундузги шифохона, врач қабулхонаси, лаборатория, болаларни эмлаш, аёллар соғлиғини назорат қилиш — жами 14 та хона мавжуд. Шу ернинг ўзида дорихона ҳам ташкил этилган. Энг муҳими, унда ЭКГ, УЗТ, УВИ, электрофарес, инголятор, амплефорс каби зарур тиббий асбоб-ускуналар ҳам ўрнатилган. Зарур тиббий адабиётлар билан етарлича таъминланган. Хоналардаги тартиб ва озодаликни кўриб, баҳри-дилингиз очилади. Ҳамма нарса жой-жойида, жиҳозлар расамади билан жойлаштирилган. Умуман, замонавий кўринишдаги янги ўзбекона қишлоқ шифохонаси.

— Уч йил бурун мана шу масканнинг ўрнида икки хонали кўримсизгина фельдшерлик-акушерлик пункти бор эди. Рости, кўрсангиз қўрқиб кетардингиз, — дейди умумий амалиёт шифокори Замира Шукруллаева. — Шифо масканимиз қурилиши бошлангач, одамлар ҳам қараб туришмади, кўпчилик ҳашарга келишди. Шу боис у ниҳоятда қисқа муддат ичида бунёд этилиб, фойдаланишга топширилди. Бу ерда кўрсатилаётган тиббий хизматдан одамлар мамнун бўлишаяпти.

Қишлоқ тиббиёти

«Чоруқ» қишлоқ врачлик пункти 1,5 минг кишига хизмат кўрсатади. Табиийки, беморларга юқори сифатли тиббий кўмак бериш учун шарт-шароиту асбоб-ускуналардан ташқари, шифокорларнинг етарли билим ва малакага эга бўлишлари ҳам талаб қилинади. Айни пайтда бу ерда битта врач, 6 нафар ўрта бўғин тиббий ходим ва 2 нафар ҳамшира хизмат қилишади. Муҳими, уларнинг кўпчилик қисми етарлича тиббий малака ва тоифага эгадирлар. Мисол учун, олий тоифали фельдшер Ёқуб Турсунов ўз касбининг устаси сифатида бутун туманда маълуму машҳур экан...

— Янги ташкил этилаётган қишлоқ врачлик пунктларининг афзалликлари кўп, — дейди туман марказий шифохонаси бош врачи Маҳмуд Обидов. — Илгарилари қишлоқда яшайдиган бирор киши касалга чалинса, дардига даво ахтариб, шифохонама-шифохона сарсон бўларди. У дастлаб фельдшерлик-акушерлик пунктида етарли тиббий муолажа ололмаса, амбулаторияга, ундан чиқиб, қишлоқ участка шифохонасига боришга мажбур эди. Аммо бу ерда ҳам мушкули осон бўлмагач, охир-оқибат сўнгги илинж билан туман марказий касалхонасига йўл оларди. Очиғи, бундай ортиқча оворагарчилигу асаббузарликлар беморнинг бир дардига ўн дард қўшганлиги ҳам сир эмас. Қишлоқ врачлик пунктлари ишга туширилгач, мана шундай сансалорликларга ҳам барҳам берилди. Энди беморларга бевосита шу ернинг ўзидаёқ малакали тиббий хизмат кўрсатилаяпти.

«Чоруқ» қишлоқ врачлик масканига кунига ўрта ҳисобда 20-25 киши мурожаат қилади. Шу билан бирга, тиббиёт ходимлари ҳам баъзи беморларнинг уйларига бориб, саломатликларини кўздан кечиришади. Ёз ойларида аҳоли ўртасида ҳар хил юқумли ўткир ичак хасталикларининг тарқалишига йўл қўймаслик мақсадида хонадонларга бирма-бир кириб, одамлар орасида тиббий патронажни амалга оширишмоқда. Дарвоқе, ҳар бир уйда «Саломатлик дафтарлари» очилган бўлиб, хонадон аъзолари ҳақидаги тиббий маълумотлар мунтазам равишда унга қайд этиб борилади.

Шифо маскани ҳовлисида арпабодиён, мойчечак, гулимансар, гулираъно, райҳон сингари турфа гуллар барқ уриб ўсиб ётибди. Қизиғи, бу тароватли набототлар атрофга кўрк бағишлаш билан бирга, даволаш ишларида ҳам қўл келаркан. Улардан тайёрланган ҳар хил шифобахш табиий дамламалар врач тавсияси билан беморларга бериб борилади. Шу мақсадда бу ерда махсус фитобар ташкил қилинган.

Замира Шукруллаева ўзи ишлаётган шифо маскани ҳақида тўлқинланиб сўзлаб берди. Унинг гап оҳангидан ўз касбини қанчалик севиши, жонкуярлигини сезиш қийин эмасди. Ўзиям унинг туман марказий шифохонасидан «Чоруқ» қишлоқ врачлик пунктига ишга келиши осон кечмаган экан. Шифо маскани янги очилган кезларда бу ерда ишлашга даъвогар врачлар кўплигидан, улар ўртасида махсус танлов ўтказилибди. Ана шу мусобақада ҳар томонлама ўзини кўрсатган Замирахон ўн нафар тажрибали ҳамкасблари орасида ғолиб чиққан экан. Хўш, шу чоққача шаҳардаги шифохонада тинчгина ишлаб юрган ёш шифокор аёлни қишлоққа ундаган куч нима? Назаримда, мамлакатимиз соғлиқни сақлаш тизимида кечаётган кенг кўламли ислоҳотлар муваффақиятига кўпроқ ҳисса қўшишдек эзгу ният, унинг рўёби. Қолаверса, бугунги кунда замонавий қишлоқ врачлик масканлари ҳам кўп жиҳатдан унча-мунча нуфузли шифохоналардан сира қолишмайди.

Ғафур ШЕРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОРОЛБЎЙИ ДЕҲҚОНЛАРИ КЕНГАШИ

Нукусда Қорақалпоғистон Республикаси қишлоқ хўжалиги ходимларининг семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Унда туман ҳокимлари, тегишли вазирлик, қўмита ва ташкилотлар раҳбарлари қатнашди.

Кенгашда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Б.Олимжонов сўзга чиқиб, бу йил ҳар қачонгидан ҳам мўл маҳсулот етиштириш иштиёқида меҳнат қилаётган Оролбўйи деҳқонлари ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлигини уюшқоқлик билан ўтказаётганликларини таъкидлади. Пахта теримига, шоли ўримига пухта ҳозирлик кўрилмоқда. Шу билан бирга, айрим туман ва хўжаликларда бу борада сусткашликка йўл қўйилаётгани, қабул пунктлари ҳамма жойда ҳам ишга шай ҳолга келтирилмагани, далада ишловчилар учун зарур маданий-маиший шароит яратилмаётганига эътибор қаратилди.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири

ТАДБИРКОР ЧОРВАДОРЛАР

Қарши туманидаги хўжаликлараро бўрдоқичилик очиқ ҳиссадорлик жамияти жамоаси мўл гўшт етиштириш йўлида қилаётган ишлари таҳсинга лойиқ. Хусусан, жамоа чорвага бериладиган емишнинг барчасини ўзлари етиштиради. Мавжуд 630 гектар майдонда чорва моллари учун турли экинлар парваришланиши билан бирга озиқабоп экинларни синаб кўриш ва иқлимлаштириш мақсадида тажриба майдони ташкил этилган.

Жорий йилда жамоа 1200 бош қорамол ҳамда 6000 бош қўй-қўчқорни бўрдоқига боқмоқда. Улар бу йил 400 тонна сифатли гўшт етиштиришни мақсад қилишган. Шунингдек, келгусида аҳолига тайёр гўшт маҳсулотлари етиштириб беришни кўзда тутишмоқда. Айни пайтда бу ерда замонавий колбаса цехи ўз маблағлари ҳисобига қуриб битказилди. Мой ишлаб чиқариш цехи эса аҳоли хизматида.

СУРАТЛАРДА: озиқа етиштириш бригадаси ишчиси Руҳиддин Ғаниев; «Сорга суданка»нинг навбатдаги ўрими.

Шомурод ШАРОПОВ (ЎзА) олган суратлар.

МАЪНАВИЯТ — ТАРБИЯ МЕЗОНИ

Республика Таълим марказида “Миллий ғоя, истиқлол мафкураси, маънавият - тарбия мезони” мавзуида илмий-назарий анжуман бўлиб ўтди.

Анжуман республика халқ таълими вазири Ж.Йўлдошевнинг “Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов асарларида миллий ғоя, истиқлол мафкураси, маънавият масалалари ва уларнинг таълим тизимига татбиқ этилишидаги вазифалар” тўғрисидаги маърузаси билан бошланди. Шунингдек, таниқли олим ва мутахассисларнинг оила тарбиясида маънавият масалалари, маънавият ва замон кишисини тарбиялаш, диний экстремизм ва ақидапарастликнинг келиб чиқиши ҳамда адабиёт ва умуминсоний қадриятлар ҳақидаги маърузалари тингланди.

Тадбирда ёшларни камол топтиришда маънавий-маърифий тарбия тизимини янада яхшилаш, ўқувчилар бўш вақтларида олиб бориладиган ишларни уларнинг қизиқишларидан келиб чиққан ҳолда ташкил этиш, бу борада синф раҳбари, психолог, маҳалла, жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда иш олиб бориш вазифалари белгилаб олинди.

М. ОДИЛОВА,
(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТЕХНИКА УНИВЕРСИТЕТИ, БЕРЛИН ТЕХНИКА УНИВЕРСИТЕТИ ВА АФИНА ТЕХНОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ
ҲАМКОРЛИКДА ЕВРОПА ҲАМЖАМИЯТИНИНГ ХАЛҚАРО TEMPUS-TACIS ДАСТУРИ БЎЙИЧА
Ўзбекистонда ташкил этилган 8 ойлик энергетика менежментлари тайёрлов курсларига 1999—2000 ўқув йили учун тингловчиларни қабул қилади.
Курсларга кириш тўғрисидаги ариза университет ректори номига қуйидаги ҳужжатлар билан бирга топширилади.
1. *Олий маълумоти тўғрисидаги ҳужжат нусхаси.*
2. *Меҳнат дафтарчасидан нусха.*
3. *4 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмда).*
4. *Корхона тавсияномаси.*

Вилоятлардан келганлар ётоқхона билан таъминланади. Ҳужжатлар 15 сентябргача қабул қилинади.
Курсларга энергетика корхоналари, саноат корхоналари, қўшма, кичик корхоналар ва фирмаларда, давлат ва хусусий муассасаларда ишлаб турган ёш мутахассислар, корхона тавсияномаси асосида қабул қилинади.
Манзилгоҳ: 700095, Тошкент шаҳар. Университет кўчаси, 2-уй, ТошДТУ. Энергетика факультети, 320-хона.
ЛТ@2036

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ
қошидаги амалий психологлар тайёрлаш факультети пулли—шартнома асосида қуйидаги мутахассисликлар бўйича тингловчилар қабул қилади.
1. Ҳуқуқ-тартибот органлари амалий психологи.
2. Тиббиёт соҳаси амалий психологи.
3. Ишлаб чиқариш соҳаси амалий психологи.
4. Халқ таълими тизими амалий психологи.
5. Оила психологи.
Факультетда таълим юридик шахслар (ишлаб чиқариш корхонаси, идора, корпорация, акционерлик жамоаси ва ҳоказо) буюртмаси асосида уч томонлама ёки жисмоний шахслар билан икки томонлама тузилган пулли—шартнома асосида амалга оширилади. (Тўлов миқдори ва тартиблари шартномада кўрсатилади). Ўқиш ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда ташкил этилади. Факультетда ўқиш истагини билдирганлар қабул комиссиясига қуйидаги ҳужжатларни топширадилар:
1. Олий маълумот тўғрисидаги дипломнинг нотариал тасдиқланган нусхаси ва баҳолар қайдномасидан кўчирма.
2. Меҳнат дафтарчасидан кўчирма.
3. Шахсий варақа.
4. 4 дона фотосурат 3х4 см. ҳажмда.
5. 0\86 шаклдаги тиббий маълумотнома.
Ўқиш муддати кундузги бўлим учун 9 ой, сиртқи бўлим учун 13.5 ой. Тингловчилар ётоқхона билан таъминланади. Таълим якунида амалий психолог малакаси дипломи берилади. Ҳужжатлар 1999йил 1 сентябрдан 25 сентябрга қадар қабул қилинади. Ўқиш 1 октябрдан бошланади.
Маълумотлар учун телефон: 55-49-31
Манзилимиз: Глинка кўчаси 3-уй, маъмурий бино 2-қават 14-хона.
ЛТ@2014

СПОРТНИНГ ОҲАНРАБОСИ БОР

Сурхондарёда кейинги уч-тўрт йилда ўттиздан ошиқ шинам теннис кортлари қурилди. Корт қуришни билган одамлар теннис ўйнашга ҳам тез кўникишмоқда.

Қарор ва ижро

Яқинда Деновда вилоят нефть маҳсулотлари таъминоти тизими ишчи-ходимлари ўртасида ўтказилган спорт беллашувлари шу гапимизнинг тўғрилигидан далолат. Таъминотчилар туманма-туман гуруҳларга бўлиниб, теннис, волейбол, шаҳмат бўйича ўзаро куч синашиб олдилар. Жарқўрғонлик 60 ёшли Аҳмад Ҳасановнинг волейбол майдонидаги чапдастлиги ва шаҳмат бўйича турнир ғолиби бўлгани унинг ҳамкасбларини ҳайратга солди.

— Бугун бизнинг кўпроқ эътибор бераётган соҳамиз — қишлоқ спорти, — дейди вилоят жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Холбой Хуррамов. — Тармоқлар бўйича спорт мусобақаларини ташкил этиш анъана тусини олмоқда. «Алпомиш» достони яратилганининг минг йиллигига бағишланган спорт ўйинларига 100 минг киши иштирок қилди. Аёллар йили муносабати билан ўтказилажак «Тўмарис» ўйинларига ҳам тайёргарлигимиз яхши.

Вилоятда ҳозир 600 минг киши спорт билан шуғулланмоқда. Муаммоларимиз ҳам йўқ эмас. — Республика миқёсида ўтказиладиган айрим спорт мусобақаларига тайёргарлигимиз, тўғриси, ҳомий топиш, ундан пул ундиришдан иборат бўлиб қолади. Маблағ таъминотига эътибор ҳамма жойда яхши эмас. Масалан, Ангор туманида футбол деса томдан ташлайдиган қиличдай йигитлар бор. Лекин бошларини бириктирадиган фидойи топилмаётганидан улар вилоят биринчилигида қатнашаяптилар, холос. Термиз, Олтинсой туманида ҳам аҳвол бундан яхшимас.

Х. Хуррамовнинг гапига мен битта изоҳ қўшмоқчиман: Жарқўрғондаги Навоий номли жамоа хўжалигида ўнтага яқин футбол командаси бор. Бири бирига ўнгирини бостирмайдиган, бири биридан қолишмайдиган, спортни жони-дилидан яхши кўрадиган командалар. Улар хўжаликнинг идорасига бориб, раис бува, бизга копток олиб беринг, футбол пойабзали олиб беринг дейишмайди. Ўз тадорикларини ўзлари кўришади. Лозим бўлса, тадбиркорлик қилиб пул топишади-да, ўйингоҳларини таъмирлашади. Ва ҳатто, баҳоли қудрат совринлар таъсис этишади.

Айни пайтда қишлоқ футболчилари маҳалладошларидан, оқсоқоллар-у раҳбарлар ҳимматидан миннатдор. Ўша ҳиммат нима экан, дейсизми. Оқсоқол раҳбарлар ўйингоҳга боришдан эринмайдилар. Завқлари тошиб, фарзандлари, невараларининг, ҳамқишлоқ болаларнинг тўп тепишини томоша қиладилар. Ҳай баракалло, деб уларга қувват бўладилар. Имкон топилса, табиийки, ёрдам қўлини (маблағдан) чўзадилар.

Ана ҳиммат. Ана эътибор. Ангорликлар келиб ўрганиб, ўрнак олиб кетишга арзигулик тажриба.

— Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистонда жисмоний тарбия ва спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қароридан келиб чиқиб, вилоятимиздаги 14 туманда 14 та спорт-соғломлаштириш клубларини ташкил этаяпмиз. Идоравий мансублигидан қатъий назар, барча спорт иншоотларидан (шу жумладан теннис кортларидан ҳам) фойдаланишни янада яхшилаймиз, — дейди Холбой Хуррамов.

Спортнинг оҳанрабоси бор. Тану жон соғлигининг ширин нашидасини англатади одамга.

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Сиз кутган учрашув

САНЪАТ – УМРИМ МАЗМУНИ

Муқимий номидаги Ўзбек давлат мусиқали драма театрининг актёри Меҳмонали Салимов билан суҳбат

— Китоблардан ўқиганман, ота-боболаримиз фарзандларининг қобилиятини гўдакликдан аниқлаб олишган. Дастлаб боланинг олдига қалам, қоғоз, ўқ-ёй ёки бошқа бир буюмни қўйганлар. Бола қалам-қоғозни олса, хаттотлик илмида беназир бўлган. Борди-ю, гўдакнинг меҳри ўқ-ёйга тушса, ҳарб илмида тенги йўқ бўлган. Яна Гўрўғли достонида шундай бир лавҳа учрайди. Боланинг ўғил-қизлигини фарқлаш учун гўрнинг олдига қўғирчоқ, эгар ва ошиқ қўяди. Бола эгарга миниб, ошиқни қўлига олгач, унинг ўғил бола эканлигини биладилар. Буларнинг барчасида шарқона донишмандлик, тақдир деб аталмиш инсон келажагини олдиндан фаҳмлаш, унга мутаносиб тарбия беришга интилиш мужассамдир. Кўпчилик ота-оналар боболардан мерос бўлган ана шу урф-одатни унутиб қўйишади.

— Бу гапингизда жон бор. Болаликдан меҳр қўйган касбни танлаган одам кам бўлмайди. Сут билан кирса керак-да. Ҳали мактабга бормасимдан, қўлимга нима тушса, рубоб қилиб чалиб юрардим. Кейин ёғочдан рубоб ясадим. Тор ўрнига сим тортганман. Қўшиқ айтишга иштиёқимни кўрган Собитали акам «Қашқар» рубоби олиб берди. Далага пахта тергани борсам ҳам, пахта тергизмай, қўшиқ айттирар эдилар. Лекин санъаткор бўлиш хаёлимда йўқ эди. Дастлаб медицина институтига ҳужжат топширганман. Бироқ, омадим келмади. Заводда ишлаб юриб, ўқишга тайёрландим. Театр ва рассомчилик интитутида ўқийдиган дўстларимиз келиб турарди. Ҳарбий хизматга бориб келганимдан кейин, уларнинг маслаҳати билан шу институтга ҳужжат топширдим. Ҳамид Абдуллаев деган домла синов пайти қўшиқ айттирган. Маъмуржон Узоқовнинг иккита ашуласини айтиб бердим. Домланинг юқори баҳоси билан институтга қабул қилиндим. Хурсанд бўлиб, уйга қайтсам, дадам «Бизнинг авлодимиздан артист чиқмаган, ўқимайсан», — деса бўладими! «Майли ўқимайман, ишлагани бораман», деб яширинча ўқиб юрдим. Кейинчалик дадам телевидение орқали қўшиқларимни эшитиб хурсанд бўлди. Ҳатто, театрга келиб спектаклларимизни кўрди. Шундан сўнг «Тақдир деганига қарши чиқиб бўлмас экан», дея дуо қилди...

— Муқимий театрига келишингизга ҳам қўшиқ айтишга бўлган иштиёқ сабаб бўлгандир?

— Балки. Театрга 1978 йилнинг сентябрида ишга келдим. Биринчи йили хорда қатнашиб юрдим. Марҳум санъаткор Раззоқ Ҳамроев саҳналаштирган. «Дилафрўзга тўрт ошиқ» спектаклида Жамил ролини ижро этдим. Бу менинг саҳнадаги илк қадамим эди.

— Томошабинлар-чи? Ўша даврдаги томошабинларнинг ҳозиргиларидан фарқи борми?

— Фарқими? Менимча, фарқ синчиковлигида бўлса керак. У пайтларда театрнинг ўз томашабинлари бўларди. Актёр ва томошабин ўртасида самимий муносабат мавжуд эди.

Сўнгги пайтларда театримиз яна ўз ихлосмандларини топа бошлади. Тўғри, ҳозирги томошабинлар маиший мавзулардаги, яъни енгил кулги билан суғорилган асарларга қизиқади. Лекин энг муҳими, театрга келиш учун имкон топа олганлари.

Томошабинга таъсир қила олган санъаткор бахтлидир.

Залга йиғилган одамлардан ҳеч бўлмаганда 4-5 нафари «оҳ»,деб чиқиб кетса, ўшанинг ўзи толе. Актёрга куч-қувват берадиган ҳам, илҳом бағишлайдиган ҳам томошабинларнинг меҳридир.

— «Юсуф ва Зулайҳо» спектаклида Юсуф, «Лайли ва Мажнун»да Мажнун, «Мангулик»да Масъуд, «Гулсара»да Қодир ролларини ижро этгансиз. Ана шу ролардан қай бири юрагингизга яқин?

— Уларни саҳнага олиб чиқиш жараёнидаги машаққатли меҳнат фарзанд тарбиясига сарфланган меҳнатдан кам эмас. Қолаверса, барча роллар кўнгилга яқин ширин хотиралар билан боғлиқ. Лекин Алишер Навоийнинг «Лайли ва Мажнун» достони асосида саҳналаштирилган «Лайли ва Мажнун» спектаклидаги Мажнун образини юрагимга яқин, деб ҳисоблайман. Спектакль бўладиган кунни орзиқиб кутар эдим. Саҳанага чиққанимда ўзга оламда яшаётгандек бўлардим.

— Яқинда Ўзбекистон телевидениесининг «Ассалом Ўзбекистон» дастурида қўшиғингизни эшитдим...

— Тўғри. Қўшиқ айтсам юрагим ёзилади. Шеъриятнинг мухлисиман. Ижод, изланиш жараёнида ўзингни кашф этасан. Адабиётга, яхшиларга ёндашганингдан ҳузурланасан. Маънавият — бу яхшиликдир, дегим келади.

Яқинда Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидовнинг «Ёлғизлик истаги» шеърига куй басталадим. Ана шу қўшиқни илк марта ижро қилган пайтдаги ҳолатимни сўз билан ифода қилолмайман. Эркин аканинг «Руҳлар исёни» достонидаги ривоятларни учрашувларда мухлисларга ўқиб бераман. Яна Абдулла Орипов, Муҳаммад Юсуф, Охунжон Ҳакимов, Ҳабиб Саъдулла каби шоирларнинг шеърларини яхши кўраман.

— Ҳозир қайси роллар устида ишлаяпсиз?

— Рустам Маъдиевнинг «Тақдир» асарида Бўрон, «Диёнатга хиёнат»да Баҳодир ролларини ижро этдим. Яна янги режаларимиз бор. Яқинда ёш драматург Ғафур Шермуҳаммаднинг «Қудуқ тубидаги фарёд» драматик асари устида ишлаш ниятидамиз.

— Меҳмонали ака, қиёфангиз Ален Делонга ўхшаб кетишини айтишганми?

— Ўхшатганлар бор. Ўзим ҳам бу иқтидорли актёрнинг мухлисиман. Насиб қилса, бир ўзбекча ош дамлаб, суҳбатлашиш ниятидаман...

— Оилангиз ҳақида икки оғиз...

— Турмуш ўртоғим Раънохон билан уч нафар фарзандни тарбиялаб вояга етказдик. Битта набиранинг бобосимиз.

— Қандай орзуларингиз бор?

— Элимиз тинч, мустақиллигимиз абадий бўлсин. Ана шунда юрагимизнинг тубидаги, яъни ҳеч кимга ошкор этмаган эзгу ниятларимиз ҳам амалга ошади.

А. ЖЎРАЕВ
суҳбатлашди.

СУРАТДА: М. Салимов «Диёнатга хиёнат» спектаклида Баҳодир ролида.

ЎЗБЕК ЙИГИТЛАРИ СЛОВАКИЯДА ЎҚИЙДИ

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети талабаси Жамшид Абдураҳимов ҳамда Урганч бизнес мактаби ўқувчиси Темур Муратов Словакия ҳукумати томонидан таъсис этилган стипендияга сазовор бўлди. Ж.Абдураҳимов Коменски номидаги нуфузли университет тайёрлов курсини битириб, ушбу илм масканининг ҳуқуқшунослик факултетига кирган бўлса, Т.Муратов тайёрлов курсида ўқиш учун йўлланма олди.

Словакия Республикасининг Тошкентдаги элчихонасида бу икки ёшни расмий тақдирлаш маросими бўлиб ўтди. Унда сўзга чиққан Словакиянинг мамлакатимиздаги мувaққат ишлар вакили Йозеф Мачишак Ўзбекистон-Словакия муносабатлари, хусусан, маданий-маърифий соҳалардаги алоқалар йилдан-йилга ривожланиб бораётганини мамнуният билан таъкидлади.

(ЎзА).

ҚАШҚАДАРЁДА КИТОБ БАЙРАМИ

Қашқадарёда мамлакатимиз мустақиллигининг 8 йиллигига бағишланган китоб байрами бўлиб ўтди. Унинг қатнашчилари — таниқли адабиёт ва маданият намоёндалари, нашриётлар ва китоб савдоси раҳбарлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари Қарши шаҳридаги "Қашқадарёкитобсавдо" акционерлик жамиятининг "Зиё маскани" дўконида ташкил этилган китоблар ярмаркасини кўздан кечирди. Бу ерда республикамиздаги барча йирик нашриётларнинг энг яхши китоблари намойиш этилди. Китоб нашри ва савдоси, китоб тарғиботи бўйича бўлиб ўтган давра суҳбати чоғида мазкур тармоқ фаолиятини янада такомиллаштириш масалалари юзасидан фикр-мулоҳаза билдирилди.

Сўнгра китоб байрами Шаҳрисабзда давом этди. Бу ерда ижодкор зиёлилар, шоиру ёзувчилар, жамоатчилик вакиллари билан учрашув ва суҳбатлар бўлиб ўтди.

А. ТАЙПАТОВ,
ЎзА мухбири.

SAMSUNG ELECTRONICS **ТАШКИЛОТ**

"Ўзсамсунг электроникс" да ишлаб чиқарилган диаметри 37 дан 76 см. гача бўлган 6 турдаги

ТЕЛЕВИЗОРЛАР;

ER 250 RF
ER 461 RF маркали

КАССА АППАРАТЛАРИ;

VK 5513—1300 V, VK 80-15 — 1500 V маркали 2 турдаги ЧАНГ ЮТГИЧЛАРНИ

- КУПЮР-ҲИСОБЛАШ МАШИНАЛАРИ
- душ ва (ванна) учун сув иситиш ГЕЙЗЕРЛАРИ (Корея маҳсулоти)
- "COWAY" сув тозалаш ФИЛЬТРЛАРИНИ

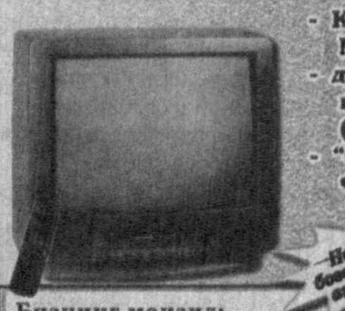

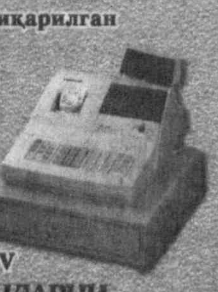

Нархлар бозордагидан анча паст.

СОТАДИ.

Бизнинг манзил:
Тошкент шаҳри,
Глинка кўчаси - 38, "А"-13.

Тел.: 55-38-75,
180-41-54,
пейд. (088) 2617.

©/1975

«ЎЗМАШСАВДО» АЖ

Тошкентдаги омборхонасидан

ЗИЛ - 431410 (бортли),
ЗИЛ - 431412 (ғилдиракли қисми, шасси),
ЗИЛ - 441510 (шатакчи),
ЗИЛ - 431610 (юк ташувчи),

АЦ - 3307 (ёқилғи ташувчи автомобилларни),

"Тожикистон - 3205" автобусини

ишлаб чиқарувчиларнинг нархларидан арзонроқ нархда сотади.

Сотилаётган автомобиллар ва автобусга ДАН бошқармасида рўйхатга қўйиш учун ҳисоб маълумотномаси (счет-справка) тақдим этилади.

Манзил: 700059, Тошкент ш.,
Усмон Носир 1-тор кўчаси, 6-уй.
Телефонлар: 53-62-54, 53-69-17, 53-83-04.

©/2042

«ТРАСТБАНК»

Акционерлик биржа банки

Ўзбекистон Республикаси халқини давлат мустақиллигининг саккиз йиллиги билан самимий муборакбод этади. Барчангизга тинчлик, фаровонлик, бахт-саодат ва равнақ тилаймиз.

Ш@2053

Ўзбекистон Республикаси Давлат саноат ишлари хавфсизлиги ва тоғ-кон назорати қўмитасининг жамоаси сертификация маркази директори Иброҳим Тошкенбоевга волидаи мухтарамаси **ОФТОБХОН аянинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ипакчилик илмий-тадқиқот институти жамоаси таниқли селекционер олим, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пиллакор, меҳнат ва уруш фахрийси **Одил ПЎЛАТОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзпаррандасаноат» уюшмаси раҳбарияти ва жамоаси «Куркасаноат» масъулияти чекланган жамияти бош директори ўринбосари А. Курганбаевга отаси **АКРОМ отанинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ»
«НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон
УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0640, 23709 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — Ю. ҲАМИДОВ.
Навбатчи муҳаррир — Қ. ЭШМАТОВ.
Навбатчи — Ф. САНАЕВ.
Мусаҳҳиҳ — А. ЭШҚУЛОВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 23.30
1 2 3 4 5 6